

Werkplaats Sociaal Domein
Zuyd

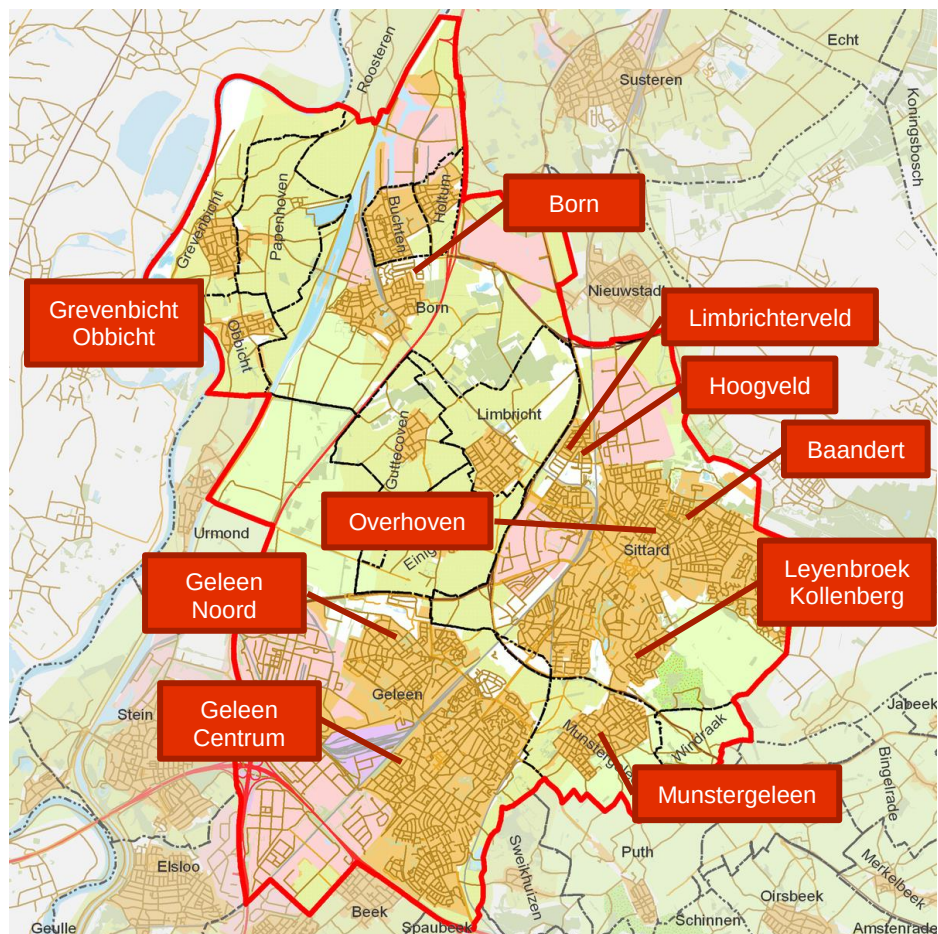
“Sprekend Sittard-Geleen”

Wijkverhalen van bewoners

Deze publicatie is tot stand gekomen dankzij financiering van het Ministerie van VWS.
Informatie en contact: WSD@zuud.nl

De volgende studenten hebben meegewerkt aan deze publicatie:

Aulona Dreshaj, Jesse Giesen, Koen Schroyen, Nina Kunen, Mirthe Peeters, Mandy Ruijters, Joan van Heugten, Fleur Beckers, Renée Hanssen, Milou Mooren, Noëlle Janssen, Daan Schoones, Laura Aben, Femke Muller, Jamie Luites, Bonnie Mestrom, Jeanet Boumans, Trijntje Derks, Sharmaine Bongers, Shirley Spijkers, Joëlle van Well, Britt Vrenken, Viënn Poppe, Luuk Peters, Ashley Sijen, Sjoan Vugt, Julian Bouwens, Bram Dorschu, Suzanne Peukens, Viënn Pijpers, Esther Schoenmakers, Deborah Speetjens, Lois Peters, Bo Henssen, Kiki Zigenhorn, Ghislaine Jungschleger, Zoë Recker, Chayen Sour, Stijn Isenborghs, Daan Zweipfenning, Linda ter Beke, Floor Haagen, Melissa Hochstenbach, Inge Kôke, Isa Tijssen, Kim Tonnelier, Mariam Wardak, Tara Peil, Marlies Mengham, Romy Sons, Junus Latuhihin, Toine Dejong, Mick Backhuis, Livius van der Leede, Sophie Pakbiers, Lara van Deursen, Julie Souren, Maud Claessens, Margret van Soest, Demi Mares, Sanne Stals, Evy Yerna, Jalou van Himbergen, Oers van Roger, Stijn Huijsmans, Kimberly Dirix, Elian Habets, Daisy Mols, Jamie Nicolaes, Ginny Plasier, Scott Coolen, Esmée Thewissen, Milan Panis, Nick Walker, Stefanie Heugen, Angie Hodiamont, Babs Keulen, Eriona Gajtani, Femke van Liere, Rik Essers, Louisa Drewanz, Lauren Holtjer, Alana Kerst, Mohamad Aref, Rene Urban, Tessa Schlüter, Ilse Stoffels, Aysu Gorissen, Meike Harst, Mischa Buddemeijer, Rob Terhaar, Airmane Aquil, Gayssiry Diop, Demy Essers, Souad Bougadra, Sjef Baur, Mike Roeleven, Sven van Haaren, Mechel Borjans, Melissa Jeurissen, Naomi van Meegen, Charlotte Mestrom, Meggie Mevissen, Esmée Ploum, Janou Prevoo, Senna Smeijsters, Rens Hahnraaths, Mette Romih, Niki Reinartz, Floor Bos, Fenna Bongaards, Eva ten Boske, Noa Derin, Linn Hammeleers, Pauline Jungblut, Kelly van Kortenhof, Karlijn Nelissen, Romy Wiegers, Bo van der Laan, Joshua Mullenders, Joey Eleveld, Chad Janssen, Hajar Ahoukar, Britt Blanker, Maud Roering, Anne Schagen, Stephanie Vos, Nicky Engwegen, Milou Huntjens, Jill de Bree, Rick Tummers, Sean Helmers, Jonah van Kerkhof, Geray Rossen, Mikayla Adams, Sherilyn Dellwing, Elma Esser, Manouk Mulder, Myron Oberije, Estelle de Groot, Anne Heemskerk, Justin Slenders, Melissa Nielaba

Inhoud

1.	Voorwoord	6
2.	Baandert 2	8
3.	Born	14
4.	Geleen Centrum	20
5.	Geleen Noord	24
6.	Grevenbicht - Obbicht	28
7.	Hoogveld	32
8.	Leyenbroek - Kollenberg	36
9.	Limbrichterveld Noord	40
10.	Limbrichterveld Zuid	44
11.	Munstergeleen	48
12.	Overhoven Hei	52
13.	Overhoven Kasteel	56

1. Voorwoord

In januari 2021 kwam ik op social media¹ een berichtje tegen met als titel: Wanneer is een dorp een dorp? Als de mensen die er wonen dat zeggen. Het was een kort berichtje, dat desalniettemin duidelijk maakte dat het heel moeilijk was om met behulp van objectieve criteria te bepalen wanneer er sprake is van een dorp. Wetenschappers, zelfs internationaal, hebben dan ook geen heldere definitie van wat een dorp is. Een dorp is dus een dorp, als de mensen die er wonen vinden dat het een dorp is....

Ik vond het een prachtig berichtje. Omdat er een dorpse eenvoud uit sprak – natuurlijk. Maar ook omdat het illustreerde hoe wetenschap soms gebaat kan zijn bij alledaagse verhalen van mensen. Verhalen van mensen die zelf in een dorp wonen, weten soms treffender weer te geven waarom dat een dorp is dan wetenschappers. En – wat ingewikkelder misschien – door dat verhaal te vertellen bevestigen deze verhalen van bewoners ook hun identiteit als dorpingen. Dit zijn wij! Zo zijn wij!

Voor een goed begrip van de wereld is het dan ook zinvol om je oor te luisteren te leggen bij mensen en je open te stellen voor de verhalen die zij over zichzelf en hun omgeving vertellen. En dat is precies wat studenten Social Work van Zuyd Hogeschool in 2020 gedaan hebben. In 12 wijken in Sittard-Geleen spraken zij met ongeveer 12 bewoners van verschillende leeftijden, en met professionals die de wijk kennen. De

¹ Het bijbehorend nieuwsbericht werd op 1 februari 2021 gedownload van [EenVandaag](#)

gesprekken gingen over de geschiedenis en toekomst van de wijk, de sociale contacten die er plaatvonden (of niet) en over de vraag of bewoners zich gehecht voelen aan de wijk. Het doel was niet om enkel individuele ervaringen van wijkbewoners op te tekenen, maar om in de traditie van narratief onderzoek een gezamenlijk herkend wijkverhaal te construeren. Een verhaal dat de identiteit van de buurt weer zou geven en waarvan bewoners het gevoel zouden hebben: dat zijn wij! Niet alleen opdat professionals daar veel van zouden kunnen leren, maar ook omdat dat bij kan dragen aan een beter begrip van mensen van zichzelf en hun eigen woonomgeving.

Om dit mogelijk te maken werkten onderwijs, onderzoek en praktijk in de achterliggende maanden nauw samen. Kennisclips en trainingen werden georganiseerd om studenten en hun coaches te ondersteunen bij het ophalen en analyseren van de wijkverhalen; beleidsmedewerkers en buurtregisseurs hielpen studenten om in de haarvaten van Sittard-Geleense buurten en wijken door te dringen; docenten hielpen studenten om gedachtewisseling en terugkoppeling van de verhalen in creatieve werksessies en online tentoonstellingen mogelijk te maken.

En met resultaat!

De samenwerking resulteerde in een prachtige leerervaring voor studenten, en in een grote set wijknarratieven die een eerste inkijkje geven in ervaringen van de bewoners, die hopelijk de basis vormen van een longitudinale dataset waarmee deze nog duidelijker in beeld kan komen.

Er waren echter ook tegenslagen die op deze plaats genoemd moeten worden. Zo was het door COVID-19 onmogelijk voor studenten om fysiek de wijk in te gaan en samen met bewoners door Sittard-Geleen te struinen. Veel gesprekken moesten noodgedwongen online plaatsvinden, en dat heeft gevolgen voor de opgetekende wijkverhalen. Het is zeer waarschijnlijk dat bepaalde groepen buurtbewoners – de mensen die niet gemakkelijk online zijn of die minder in beeld zijn in de wijk – niet bereikt zijn. Dat zal invloed hebben op de opgehaalde verhalen. Als lezer is het goed om dat in het achterhoofd te houden wanneer u de verhalen leest.

In dit boekje zijn alle wijknarratieven gebundeld: we presenteren het – ondanks de tegenslagen en kanttekeningen - met trots. Dat er nog maar veel meer van dit soort samenwerkingen mogen volgen.

Dr. Sabrina Keinemans

Lector Sociale Integratie Zuyd Hogeschool
Programmaleider Werkplaats Sociaal Domein Zuyd

2. Baandert 2

"De Baandert 2 is eigenlijk de nieuwbouwwijk." "Gesitueerd waar vroeger het Fortuna stadion heeft gelegen." "Bij het speeltuintje waar de videotheek en de frituur liggen daar begint de oude Baandert en aan de overkant van de straat begint de nieuwe Baandert." "Het kenmerk van de buurt Baandert is eigenlijk dat het een oude mijnwerkersbuurt is." Een ander kenmerk is dat "het een kinderrijke buurt is" en "ik zie het echt als een familiewijk ofzo. Er wonen veel gezinnen hier." "Maar ook veel gescheiden gezinnen bijvoorbeeld alleenstaande ouders. Het is heel gemengd ja" maar "je woont hier eigenlijk heel rustig".

"Dus ik vind het eigenlijk een prima buurt om in te wonen." "De zaken waar ik veel waarde aan hecht zijn allemaal te vinden in de Baandert 2, zoals mooie huizen, geen drukte, spelende kinderen en mooie natuur om de hoek." "Er zijn niet heel veel voorzieningen, maar voor mij is datgene wat er wel is in de wijk meer dan voldoende." "Ja, ik ga wel regelmatig naar de supermarkt hier. De Lidl en de Plus daar loop ik eigenlijk altijd gewoon naartoe." "En de stad zeg maar, het centrum, als je te voet gaat, ben je in tien minuten daar. Eigenlijk wel allemaal heel centraal." "De meest kenmerkende plaatsen van de wijk zijn Schwienswei en de speeltuintjes en de parkeerplaatsen." "Wat ik wel moet zeggen in Sittard zijn ontzettend veel speeltuintjes waar ik met de kleinkinderen kom daar ben ik ook wel trots op." Daarentegen "merk ik ook gewoon de verloedering in de wijk qua zwerfvuil." "Er zijn ook 2 parkeerplaatsen bij de sportcentrumlaan waar regelmatig jeugd bij elkaar komt om te dealen, nodige

overlast, zwerfvuil achterlaten, ballonnen doen. En de snelheden die hier gereden worden heb ik gewoon last van." "Hangjongeren zijn van alle tijden. En jongeren hebben ook een plek nodig waar ze kunnen chillen, waar ze zich kunnen ontmoeten en waar ze ongestoord hun dingen kunnen doen." "Maar als je dan toch ook ziet wat hier in de wijk de laatste jaren allemaal is wegbezuinigd. Dan denk ik dus van ja, als laatste dus het buurthuis, hier is dus niks meer. Op dat gebied, geen sociale openbare ja ontmoetingsplek meer", maar "ik woon hier ook wel graag en het is allemaal heel rustig, en het is veilig en, ja, misschien krijgen wij ook niet alles mee, maar het is niet zo dat je je fiets niet op de oprit kan laten staan omdat ie anders weg is."

"Er is ook oog voor mekaar en er is vriendelijkheid naar mekaar toe ondanks dat iedereen z'n eigen weg gaat en niet bij elkaar over de vloer komt. En één keer in de zoveel tijd wordt er iets georganiseerd in de straat, ook al werkt corona nu natuurlijk niet mee. Het is wel een prettige wijk om in te wonen en dan zie je dat er sociale samenhang is. Ik vind het wel zo prettig om sociale verbinding te hebben en dat maakt toch dat je dit als een prettige leefomgeving ervaart." "Het woongenot is hier zeer hoog".

"Bij Baandert 1 heb ik wel meer het gevoel dat daar meer cohesie ofzo is. Ondanks dat ik in Baandert 2 wel meer het gevoel heb van warmte." "Nou kijk, alle individuen die in een wijk wonen zijn naar mijn mening een blokje, als je alle blokjes samenbrengt kun je een torentje bouwen en samen tot een hoger doel komen. In Baandert 1, kom ik weer, is die toren inmiddels erg hoog en diep gefundeerd. Hier in Baandert 2 staan eigenlijk, als je het mij vraagt, alle blokjes naast elkaar. Kijk, er kunnen tal van mooie initiatieven ontwikkeld worden, maar je dient samen te komen."

"En we merken wel, met name door het opkomen van de WhatsApp groepen een versterking is gekomen. Mensen kregen op een gegeven moment in de gaten van de buurtpreventie groepsapp, dan is vaak de hele wijk eraan gekoppeld. Maar je hebt nu ook straten die een groep beginnen. Dan gaat het om het vuilnis wat naar buiten moet en of de kat nog is gesignaleerd, want die zijn ze kwijt. Dat maakt wel dat men meer weet, dat men er voor elkaar is."

"Ja, dat is eigenlijk met de hele buurt samen gedaan. Dan werd er bijvoorbeeld een BBQ georganiseerd of werd er regelmatig bij elkaar geborrelt, om de beurt bij iemand thuis. Daar is dus onderling wel aan gewerkt", maar "je ziet nu met name in de corona tijd dat iedereen op zijn eigen eilandje zit. Er zijn natuurlijk ook veel mensen hier in de buurt die werken ook ja... alles wordt natuurlijk steeds individualistischer. Dat merk je ook wel." Maar "ik zie wel de bereidheid om het collectiever te maken. Als je mensen erop aanspreekt ja. Maar ik zie ook heel duidelijk dat mensen wel wachten op een kartrekker. Want heel veel mensen gaan niet zelf iets oppakken om iets te organiseren. Ze willen wel meedoen als er iets georganiseerd wordt."

Kijkend naar de ontwikkeling van Baandert 2 door de jaren heen "was hier vroeger het Fortuna Stadion en we hebben een kavel gekocht en dus we hebben ook zelf gebouwd." "Toen ik hier kwam wonen was het geen drukke bedoeling" en "wij waren een van de eerste bewoners." Toch is "voor mijn gevoel de tijd eigenlijk een beetje blijven stilstaan, er is niet veel veranderd", maar "de supermarkt. Dat heeft echt een hele grote impact gehad. Op een positieve manier. Dat liep ook heel goed meteen. Het was veel toegankelijker want je ziet toch wel dat er hier veel oudere mensen wonen."

Wat betreft de toekomst "je ziet het steeds vuiler worden in de wijk. Je ziet een heel duidelijk verschil tussen de nieuwe Baandert en de oude" en "als je het aan mij vraagt dan wel iets strakker en nog verzorgder dan wat het nu al is. Daarmee doel ik dan vooral op de groenvoorziening en het speeltuintje aan het einde van de straat, dat is toch ook al best oud inmiddels" en "ik denk dat er in het nieuwe gedeelte nog wel gebouwd zal worden en er een aantal veranderingen aangebracht zullen worden." "Het gemeenschapshuis is een aantal jaar geleden gesloten omdat het gesloopt gaat worden voor de nieuwbouw van een gezondheidscentrum." Daarnaast "denk ik dat er steeds minder vrijwilligers gaan komen, want ik denk dat de vrijwilligers vooral komen vanuit die groep mensen die eigenlijk de kinderen de deur uit hebben."

"Het zou fijn zijn als er een oversteekplaats zou komen en nog eens kritisch kijken naar speelvoorzieningen en door als wijkbewoner ook feedback te geven aan de gemeente van: goh dat zou anders kunnen. Ik zou ook nog wel voor de komende zomer met m'n straatgenoten het gesprek aan willen gaan om hier in de straat een stukje groen te adopteren, omdat dat ook verpauperd is. Zo zou ik me kunnen voorstellen dat we daar als buurt iets mee kunnen. En verder is het de oren en ogen openhouden en als er iets gebeurt dat ook teruggeven aan de gemeente."

"Ik woon zelf pas tien jaar in de wijk, dus dat is nog niet zo heel lang misschien. Ja het was afstandelijker. Het is meer iedereen voor zich, de mensen waren niet onvriendelijk ofzo." "Zo kan het zijn dat hier in de wijk eenzaamheid een grote rol kan spelen, zeker in de toekomst." "Het is op zich een hele fijne wijk en het is ook heel fijn voor nieuwe gezinnen. Het is kindvriendelijk maar ik denk dat ja, toch wat meer cohesie in de buurt zou fijn zijn. Het is niet dat ik het per se wil, maar het zou wel mooi zijn want dat maakt de wijk zeg maar compleet voor mij." "Een soort ontmoetingsplek creëren voor ouderen en jongeren. Ik denk dat dat wel mee zou helpen aan de sociale contacten in de wijk."

Hechting aan de wijk

De Baandert is een oude mijnwerkersbuurt gelegen in Sittard-Oost. Volgens een professional is het zo dat de wijk Baandert begint bij de Dr. Schaepmansstraat, aan de overkant van Dr. Nolenslaan en doorloopt tot aan de Tudderenderweg. Dan gaat die eigenlijk tot aan de Schwienswei aan de ene kant en aan de President Kennedysingel en de Odasingel aan de andere kant. Volgens de wijkbewoner wordt de wijk Baandert

1 en 2 gescheiden door de straat Hemelsley, dit is de benaming die door de gemeente wordt gebruikt'. De Baandert wordt beschreven als een "kindvriendelijke buurt" waar "je eigenlijk heel rustig woont" en die "heel erg centraal ligt." "De huisarts en de apotheek is ook allemaal op loopafstand. En de stad zeg maar, het centrum, als je te voet gaat, ben je in tien minuten daar." De supermarkten en twee winkels worden als heel positief ervaren, vooral door de oudere bewoners.

Naast de gewoonlijke voorzieningen zijn er ook nog speelvoorzieningen. "Ik ben er wel trots op dat Sittard veel speelvoorzieningen heeft hier in de buurt. Het zwembad hier is ook fijn." Een andere bewoner sluit hierop aan met het volgende: "Bij het speeltuintje op de Johan Dautzenbergstraat gingen wij vroeger wel eens spelen met vrienden." Toch mist er voor de bewoners wel het een en ander in de wijk. Zo vinden de bewoners de communicatie met de gemeente wat summier, zij zouden het fijn vinden om wat meer terugkoppelingen te krijgen van hen. Naast de communicatie zijn er regelmatig problematieken rondom de (hang)jeugd. "Er zijn hier ook twee parkeerplaatsen bij de sportcentrumlaan waar regelmatig jeugd bij elkaar komt om te dealen, overlast te veroorzaken, zwerfvuil achter te laten, ballonnen te doen." Meerdere bewoners klagen over het zwerfvuil en verlangen naar meer prullenbakken in de wijk. Gelukkig kunnen de bewoners wel het volgende zeggen over hun wijk: "We wonen erg mooi, en ja ik ben wel trots op de wijk." Volgens een professional komt dit mede dankzij het buurtpreventieteam. Hij zegt: "En als ik iets mooi vind, is het als mensen eigen initiatieven hebben. En die ook gaan ontplooiën."

Sociale verbinding

Wat betreft sociale karakter van de Baandert, zien we dat er relatief veel gezinnen wonen. Hierdoor zijn er regelmatig jongeren in de buurt te vinden wat voor levendigheid en contact zorgt. "Dat zijn mensen die ik ken van vroeger als kind." Ouders staan door de jongeren ook met elkaar in verbinding. Hierdoor is er sociale controle aanwezig in de wijk en de bewoners weten elkaar te vinden bij problemen. "Je merkt wel dat als er wat is, dat er snel aan de bel wordt getrokken." Ook pakken wijkbewoners zich samen bij problemen die ze ervaren in de wijk. Zo is er buurtpreventie aanwezig: "We lopen elke avond met een groep van 14. Elke avond van 7 tot 8 in beide wijken. De nieuwe en de oude Baandert." De problemen die zij signaleren in de wijk worden niet altijd direct opgepakt door professionals, hierdoor hebben bewoners wel eens het gevoel dat ze niet serieus genomen worden. Doordat de bewoners dit samen ervaren brengt dit bewoners dichterbij elkaar. Hierdoor ontstaat sociaal contact. "Ja bij de buurtpreventie sowieso omdat ik dacht wat andere contacten leggen en welke bijdrage kan ik leveren aan de problematieken binnen onze wijk." Ook steken wijkbewoners een helpende hand uit naar elkaar, wanneer dit nodig is weten ze elkaar te vinden. Dit brengt sociale controle met zich mee, er wordt op elkaar gelet. Daardoor ervaren de bewoners hun wijk als een veilige leefomgeving. Het

dagelijks onderling contact kent zijn grenzen, zo wordt ieders privacy gewaarborgd en heeft ieder zijn eigen privéleven. "We zien elkaar, we hebben oog voor mekaar en contact met elkaar en dat is goed zo. Uiteindelijk heeft iedereen ook z'n eigen gezin, werkzaamheden en bezigheden, maar er wordt wel een helpende hand uitgestoken." Een deel van de bewoners zou wel behoefte hebben aan meer laagdrempelige activiteiten om elkaar nog beter te leren kennen en hierdoor ook sociale contacten aan te gaan met mensen verderop in de wijk. "Ja je hebt dus dat kindervijfde wat je dan een keer per jaar hebt, maar leek me ook wel leuk als daar een volwassen vijfde voor was." Ze geven ook aan dat de onderlinge banden variëren. "De onderlinge banden variëren van elkaar van mensen die elkaar allemaal kennen in de straat, tot het nauwelijks weten wie je buurman is."

Verleden en toekomst

De Baandert is van oudsher een volkswijk, waar aan de ene kant veel sociale woningbouw is en aan de andere kant, waar vroeger het voetbalstadion van de club Fortuna Sittard stond, toepasselijk genaamd stadion de Baandert, nu vooral veel nieuwbouw (koop)woningen zijn gebouwd. Dat blijkt ook uit het antwoord van één van onze respondenten; "Hier was vroeger het Fortuna stadion en we hebben een kavel gekocht en dus we hebben ook zelf gebouwd." Hierdoor is er een soort van tweedeling in de wijk gekomen, hoewel er sinds 2014 een verbindende factor in de wijk lijkt te zijn gekomen: "In 2014 toen heeft eigenlijk de Baandert aangegeven 'wij missen een kunstwerk in de wijk'. En wij zouden graag een kunstwerk willen hebben dat de Baandert 1 en Baandert 2, het oude en het nieuwe Baandert, aan elkaar doet verbinden." Wanneer we naar de toekomst kijken, dan is sociale cohesie van de wijk een thema dat genoemd wordt: "Ik zou dan zeggen dat het gedeelte tegenover het appartement van mijn oma, de oude peuterspeelzaal, dat daar spontaan iets mee gebeurd is waardoor het gewoon een sociale plek voor iedereen van de wijk wordt. Dat er daar een soort ontmoetingsplek gecreëerd is voor ouderen en jongeren. Ik denk dat dat wel mee zou helpen aan de sociale contacten in de wijk."

Foto: MCM Productions

3. Born

Foto: MCM Productions

Born is een dorp gelegen in de gemeente Sittard-Geleen. Het dorp kent een scala aan voorzieningen en heeft volgens bewoners een fijne gemeenschap. Zo wordt er uitbundig carnaval gevierd. Tijdens dit feest wordt de onderlinge verbinding versterkt. De inwoners van Born geven in de gesprekken meerdere keren aan dat zij trots zijn op het Kasteelpark. Het is een van de belangrijke kenmerken van Born. Niet alleen de inwoners van Born zijn bekend met het Kasteelpark, het heeft ook een naamsbekendheid die verder reikt dan alleen de directe omgeving. Naast het park heeft ook 'de Paddenstoel' een bekende naam, dit is namelijk de speeltuin in het dorp: deze kent gemiddeld 15.000 tot 20.000 bezoekers per jaar. Voor een dorp met 6.000 inwoners is dit een hoog aantal.

Born is omringd door weilanden. Deze natuur om het dorp heen wordt door bewoners gewaardeerd: "We zijn heel veel gaan wandelen, en daardoor kom je op meerdere plekjes in Born en dan zie je wel hoe mooi Born is. We kwamen er bijvoorbeeld twee weken geleden achter dat er in Born een hele grote weide met alpaca's is". Het enige wat ontbreekt volgens sommigen, is een stukje bos.

Het dorp heeft een fijne gemeenschap. Veel respondenten benoemen echter dat het dorp een scheiding kent tussen links en rechts. De reden hiervan is een spoorlijn die dwars door het midden van het dorp loopt. Het 'linker' stuk kent zichzelf als Born-west en het 'rechter' stuk kent zichzelf de naam Hondsbroek/Aldenhof toe. Deze scheiding

zie je bijvoorbeeld terug in de wijze waarop de voorzieningen verdeeld zijn. 'Links' bevinden zich namelijk alle winkels en voorzieningen als het gemeenschapshuis en het Kasteelpark. 'Rechts' is volgens vele vooral een nieuwbouwwijk waar veel gezinnen gehuisvest zijn. Dit schijnt een fijne buurt te zijn waarin de burens iets voor elkaar willen én kunnen betekenen. Voor de toekomst van Born, is het belangrijk dat de voorzieningen, zoals ze er nu zijn, behouden worden. Op deze manier blijft Born aantrekkelijk om te wonen.

Uit gesprekken met inwoners is naar voren gekomen dat er overlast van jongeren wordt ervaren. Zo vertelde een respondent: "... toen hebben ze dat bankje gepakt en dat bij mij in de straat op een auto gezet. Of ze steken de kledingcontainers in de fik, vorig jaar ging ook de kerstboom in de fik". De wijkagent is op de hoogte gesteld van deze situaties en is met desbetreffende jongeren al vaker in gesprek gegaan. Daarnaast patrouilleert de politie regelmatig in de omgeving. Deze aanwezigheid stelt de bewoners gerust, dit omdat men ziet dat de gemeente bezig is met het aanpakken van dit probleem. In het verleden had de gemeente in het gemeenschapshuis een jeugdsoos gepland. De jongeren hebben in de jaren 2011 tot en met 2017 voor veel overlast gezorgd in deze soos. Zij hebben het zo bont gemaakt, dat die ruimte niet wordt benut, aldus een dorpsbewoner. Tegenwoordig houden de jongeren zich vooral op het marktplein op, aangezien er in de nabije omgeving geen vaste plek is voor hen. Echter wordt dit niet door iedereen als overlast ervaren. "Het is natuurlijk geen probleem als een groepje jongeren op een parkeerplaats staan en verder niemand lastigvallen. Dan zeg ik: laat ze maar gewoon staan". De overlast die wél naar voren komt, blijkt een probleem te zijn en de leefbaarheid aan te tasten van veel bewoners. Toen een respondent indirect gevraagd werd wat diegene het belangrijkste vond om de leefbaarheid te verbeteren, volgde: "Ja, saamhorigheid, geen overlast én veiligheid. Misschien standaard, maar wel de belangrijkste dingen". Kortom: Born is een mooi dorp om te wonen. Naast kleine verbeterpunten, zijn er veel dingen om trots op te zijn, en het dorp is een hechte gemeenschap die haar krachten bundelt om die trots ook te behouden in de toekomst. Deze trots is onder andere terug te vinden in de carnavalsvereniging. Ook de schutterij is een van de verenigingen waar menig dorpsbewoner trots op is.

Hechting aan de wijk

"Ik kan Born beschrijven als een leuke gemeenschap, een leuk dorp. Dat heeft te maken met het feit dat mijn wijk geen spookwijk is. Hier zijn voldoende supermarkten, er is een gemeenschapshuis, er is een bibliotheek. Er zijn wat kroegen. Er zijn op dit moment nog maar drie plekken, waar in Born festiviteiten zijn. Laat ik het zo zeggen, met carnaval ga ik daar wel heen. Dit zijn café de Sluijs, café de Sjoester, en het gemeenschapshuis. Ik hoop dat deze drie plekken minimaal blijven bestaan. Het is wel zo dat het allemaal karig is en dat het niet minder moet worden. Waar wij onze energie

in moeten steken is met name om het zo te houden. Wat ik bij Born wel fijn vind is de ligging, het ligt dicht aan de haven en de A2. De bereikbaarheid naar de snelweg is goed, dat was voor mij een van de redenen om ook hier in dit dorp te gaan wonen. Ik reis vooral veel met de auto, dus voor mij is het handig dat ik meteen aan de snelweg zit. De Randstad loopt helaas meer en meer en meer over, en misschien door de grote woningnood dat men toch meer gaat uitwijken. Kijk bijvoorbeeld naar NedCar: Born is een interessante wijk om te wonen voor jongere mensen die willen werken in de buurt."

"De spoorlijn verdeelt het dorp in twee delen. Als ouders zijnde hebben wij de spoorlijn en de daarnaast gelegen weg ervaren als onveilig. Wij moesten onze kinderen de straat en de spoorlijn helpen oversteken en lieten hen dan weer verder gaan. Als mensen dan aan de andere kant wonen moeten ze én een spoorweg over, én een drukke weg. Ik vind het toch wel een ernstige fysieke beperking. De wijk waar wij wonen is het oudere gedeelte van Born. Aan deze kant is relatief weinig nieuwbouw. De nieuwbouw zit eigenlijk aan de rechterkant van het spoor, in de Aldenhof. Maar het is wel zeg maar, dat die linkerkant alle winkels en voorzieningen heeft. Een beetje waar het leven zich afspeelt. Born is niet heel groot, het grenst aan de velden. Je kunt langs het kanaal wandelen. Je bent ook zo aan de Maas als je wilt. Er is helaas weinig te zien op het gebied van bos, maar er zijn wel veel weilanden."

Sociale verbinding

"Naar mijn mening is het een fijne gemeenschap. Dat komt omdat daar een gemeenschap is die hechter is, dat pakt zich meer samen. In de grote omgevingen heb je dat weer minder. Dus het leuke hiervan is dat Born een beetje dorps is. De leuke wijze waarop carnaval gevierd wordt. Ik ben ook trots op de schutterij in Born, het dorps culturele Limburgse wat Born toch heeft, dat spreekt mij aan. Nou het verenigingsleven is best behoorlijk in ons dorp. We wonen in een hele prettige wijk met hele vriendelijke mensen. Rondom ons heen hebben ze ook allemaal kinderen, deze zijn wel al een stuk ouder maar wat ik daar mee wil zeggen is dat toen we bevallen waren, kregen we allemaal bossen bloemen en kaartjes van de burens. Dat is wel heel erg leuk en hartverwarmend. We organiseren ook regelmatig wat voor de naaste burens. Wat ik heel erg belangrijk vind in een wijk – en dat zou hier misschien iets meer kunnen – is saamhorigheid. Begrijp me niet verkeerd, iedereen is aardig tegen elkaar. Maar misschien zo'n buurtbarbecue. Dat zou voor mij heel erg waardevol zijn. Er is wel een beetje sociale waakzaamheid, dat vind ik op zich wel prettig. Maar ook dat je gewoon netjes wordt aangesproken. Dat je wordt begroet. Dat er een praatje gemaakt wordt, dat zie je in de stad zoals Sittard minder. Maar verder wonen er veel dorpse mensen en daar hou ik niet zo van. Ja toch wel als je hier over straat loopt en komt elkaar tegen dan die dames zo liggen te kletsen over die, en over die en die. Ja vooral dat, over anderen praten."

"Als wijkraad kun je vraagstukken gebruiken door een avond te organiseren om de mensen van de wijk bij te praten. Dit soort avonden lenen zich wel heel goed om samen als wijk op te trekken! En als wijkraad ook te laten zien: hier steken wij onze tijd in, om ten behoeve van jullie, toch dit soort dingen voor elkaar te krijgen. Nou, er zit af en toe wel wat afkeur en jaloezie. Als er in Sittard iets georganiseerd wordt, dan kijken de dorpen een beetje scheef. Alleen wat ik merk is dat ik in Born best veel meldingen krijg, het is niet altijd overlast, maar wel veel meldingen omtrent jeugd. Als ik in de wijk kom dan surveilleer ik altijd op de markt en als er ook een groepje is, ik ga altijd ernaartoe en spreek ze altijd aan van he jongens jullie maken het jezelf kapot he."

"Nee, ik moet eerlijkheidshalve bekennen dat ik eigenlijk nog nooit last heb gehad van jongeren in Born. Wat je ziet en dat speelt eigenlijk al 20 jaar is de overlast van de jeugd. En met name dan op de Borner markt. Er zijn best wel veel van die jongeren die overlast veroorzaakten die zijn op een gegeven moment aangesproken. Er zijn er een aantal bij die een deelwerkplek gekregen hebben van de gemeente en werken bij de reinigingsdienst of de plantsoendienst, dus je ziet wel dat die groep heel aardig vernieuwd en verdund is. En de gemeente had onder in het gemeenschapshuis weer zo'n jeugdsoos gepland. En die heeft in de jaren voor heel veel overlast gezorgd. Inmiddels heeft de jeugd het zo bont gemaakt dat die ruimte niet meer benut wordt. Misschien iets organiseren waar hangjongeren kunnen staan zonder dat dat overlast geeft. Misschien zo'n kruisveldje waar je kan voetballen en waar genoeg faciliteiten zijn voor jongeren."

Verleden en toekomst

"Misschien wel een minpunt van Born is dat de middelbare school nu weg is. Deze is naar Sittard verplaatst. Maar veel jeugd in Born zal nu naar Sittard moeten. Ja, als dadelijk het basisonderwijs zodanig krimpt dat die ook weggaat, dan wordt Born voor veel gezinnen minder populair. Ik vind dat wel zonde. Als alles naar de stad trekt, dan blijft er helemaal niks meer over. Kijk dat zijn de eerste zaken, het onderwijs trekt hier weg. Nou laat ik het zo zeggen, ik denk als je stelt dat de mensen van Born zich achtergesteld voelen aan Sittard dan is dit slechts een gedeeltelijke waarheid, niet helemaal. Kijk, Born was vroeger een zelfstandige gemeente. En op de markt in Sittard wordt wel iedere dag geveegd en op de markt in Born een keer per week. Dus dat geeft wel een beetje het beeld dat ze er niet beter op geworden zijn.

Er is een nieuwbouwwijk en een stukje uitgebouwd achter in Born. Er is een heel verzorgingstehuis voor ouderen. En waar de school heeft gelegen gaan ze ook allemaal huizen bouwen. Ik ben bang dat Born meer gaat vergrijzen. Daardoor is de kans op een spookdorp toch groter. Zeker als de situatie bij Nedcar verergert. Dat winkels en middenstand wegtrekken, dat zou ik jammer vinden en dat zou voor mij ook een reden zijn om hier niet te blijven. En het is natuurlijk fijn om zo'n groot bedrijf in je

gemeentegrens te hebben. Dit is niet altijd zo, maar goed ik denk dat dat wel een belangrijke industriële plek is van Born. In Born ligt ook een haven. Je kunt er naast voordelen, ook nadelen van hebben hè. Industriegebieden geven ook overlast. Het dierenpark en de speeltuin zijn fijn om zo dichtbij te hebben, dat heb je niet overal. Voor de rest vind ik dat we gewoon vooral moeten behouden wat we nu hebben."

Foto: MCM Productions

Foto: Rob Nijpels

4. Geleen Centrum

Uit de gesprekken met wijkbewoners blijkt dat verschillende doelgroepen zich hechten aan verschillende plekken binnen Geleen-Centrum. Mensen uit de oudere doelgroep hechten veel waarde aan de Hanenhof² voor sociale contacten en activiteiten. Jongeren daarentegen, hechten meer waarde aan plekken op en rondom de markt. Dit wordt door hen gezien als een ontmoetingsplek.

In Geleen-Centrum zijn verschillende voorzieningen aanwezig: denk hierbij aan supermarkten, drogisten, een bank en horecazaken. Deze worden door de wijkbewoners regelmatig gebruikt "Er zijn veel voorzieningen in de wijk. Alles is dicht bij de hand en de winkels zijn op loopafstand. Het station is goed bereikbaar en dat vinden wij fijn. Je loopt de straat over en je hebt het hele winkelcentrum." Een van de wijkbewoners ervoer het als een gemis dat er niet meer van dit soort voorzieningen aanwezig zijn. De bewoners hechten zich meer aan de wijk wanneer er meer ontmoetingsplekken zouden zijn zoals de muziekschool en de bibliotheek. Men ervaart veel leegstand in de wijk en is bang voor verloedering.

Naast de fysieke plekken is het van belang dat de wijkbewoners zich sociaal verbonden voelen. In de Hanenhof worden verschillende activiteiten georganiseerd zoals uitstapjes, kaarten en koffiedrinken. Het doel van deze activiteiten is om de

² Hanenhof: een appartementencomplex voorzien van een activiteitencentrum en een restaurant. Dit wordt door de inwoners als ontmoetingsplek gezien.

sociale cohesie te vergroten. Uit de gesprekken blijkt dat er weinig ontmoetingsplekken zijn voor jongeren. Dit is de reden dat zij vaak op en rondom de markt samenkomen. Uit het gesprek met een van de jongeren komt het volgende naar voren: "Voor de jongeren is er geen centraal punt waar je elkaar kunt ontmoeten. Dat zou dan al tijdens het uitgaan zijn, maar verder niet."

Uit sommige gesprekken kwam naar voren dat de criminaliteit de laatste jaren toeneemt, zo ook in Geleen-Centrum. Dit kan een indirect gevolg zijn van het feit dat de jongeren geen eigen ontmoetingsplek hebben om hun sociale contacten te onderhouden. Dit zorgt ervoor dat sommige inwoners verschillende plekken, zoals de markt en de Rijksweg, mijden omdat zij zich hier niet veilig voelen.

De bewoners van de verschillende appartementencomplexen hebben over het algemeen goed contact met medebewoners. Deze ontmoeten zij geregeld op plekken zoals de parkeergarage, de lift en de centrale hal en voeren hier korte gesprekken. Er is ook een binnentuin, waar bewoners vaak samenkomen in de zomer. Zij genieten dan van het uitzicht en houden een praatje met elkaar.

De ervaringen van wijkbewoners buiten de appartementencomplexen is echter anders. Zij missen sociale contacten met hun burens en wijkbewoners. "Het contact met de buurtbewoners zou bijvoorbeeld verbeterd kunnen worden door een kennismaking met de bewoners van de flat te organiseren, een dag waarop je iedereen leert kennen. Dan weet je wie je burens zijn, of je bij ze terecht kan als het echt nodig is en natuurlijk een stukje veiligheid wat er voor mij bij komt kijken."

Uit de gesprekken wordt duidelijk dat de wijk vroeger levendiger was en dat er meer voorzieningen aanwezig waren. Uit de oriëntatie blijkt dat Geleen en Sittard vroeger aparte gemeenten waren. Na de fusie is door de gemeente de nadruk gelegd op voorzieningen op gemeentelijk niveau. Dit is terug te zien in Geleen-Centrum. Ook is er meer leegstand in de winkelstraten. De zaterdagmarkt is echter nog steeds een belangrijke wekelijkse gebeurtenis in de wijk. Hier komen mensen uit verschillende wijken en steden op af. Een respondent zegt dat er voorheen meer groen aanwezig was in het centrum maar dat sinds de nieuwbouw er voornamelijk grote betonnen pleinen zijn zonder voldoende bomen en planten.

Uit de gesprekken blijkt dat de inwoners van Geleen-Centrum veel waarde hechten aan de inrichting, de voorzieningen en het buurtcontact in de wijk. De bewoners zijn tevreden met de aanwezige voorzieningen, maar zouden graag zien dat er méér voorzieningen komen. Wat verder opvalt is dat er geen centrale ontmoetingsplek is voor jongeren, met als gevolg dat zij op en rondom de markt gaan rondhangen. Dit wordt door andere inwoners ervaren als overlast. Daarnaast vertellen de inwoners dat Geleen-Centrum vroeger een levendigere wijk was en dat dit de laatste jaren flink achteruit is gegaan.

Hieronder komen de inwoners die wij spraken zelf aan het woord.

Hechting aan de wijk

"Op dit moment zou ik de wijk een 7,5 geven. Er zijn veel voorzieningen in de wijk. Alles is dicht bij de hand en de winkels zijn op loopafstand. Het station is goed bereikbaar en dat vinden wij fijn. Je loopt de straat over en je hebt het hele winkelcentrum. De supermarkten en de kruidenierszaak die vlakbij liggen zijn voor mij uitermate belangrijk, aangezien ik niet meer zo heel ver kan lopen. Er is tevens een accommodatie, genaamd de Hanenhof. Dit is een openbaar gebouw, waar wij bijeenkomsten houden en de algemene ledenvergadering plaatsvindt. Tevens zijn er zijn clubs waar mensen deel aan kunnen nemen."

"Wel raakt het centrum verloederd door de leegstand. De winkels waren vroeger anders en het middelpunt was vroeger de V&D. Dat is allemaal afgebroken en er is nieuwbouw voor in de plaats gekomen. Maar door de economische situatie is dat allemaal achteruitgegaan en staat er erg veel leeg. Hierdoor is er geen aantrekkingskracht in het centrum."

"Kijkend naar het centrum zijn er zeker donkere stukken, vooral op de Rijksweg bij de coffeeshop en rondom de Annastraat. Het lopen langs deze plekken kan als niet prettig worden ervaren. Het is wel belangrijk dat het goed verlicht is, hierdoor voel je je al sneller op je gemak. Alleen 's avonds zal ik niet snel naar buiten gaan."

"Op sommige plekken is sprake van overlast. We hebben het dan over geluidsoverlast en dat er rommel wordt achtergelaten."

Sociale verbinding

"Ik moet zeggen dat het fijne bewoners zijn en dat de sfeer onderling goed is, iedereen staat klaar voor elkaar. Wat moeten we dan nog meer hè? Als ik kijk naar de mensen die daar (centrum) wonen dan praat ik meer over de sociale aspecten, zeg maar. Het is gewoon een hele leuke en gangbare wijk. Ik denk dat het centrum wat bruisender is: dat veel mensen komen en gaan. Dus dat het ook moeilijker is om daar contacten op te bouwen. Maar de sfeer is heel erg positief. Je gaat een winkel in en ze zeggen "hallo". Mensen op straat zijn niet angstaanjagend of waar je drie meter om heen wilt lopen. Je bent wel welkom. Als ik naar het centrum kijk is het van iedereen, zoals bewoners, ondernemers en winkeliers. Het valt trouwens op dat heel weinig winkeliers boven hun winkels wonen. Dat is op andere plekken anders. Je ziet ook consumenten die naar het centrum komen om hun boodschappen te doen. Er zijn ook mensen die passant zijn, die er doorheen fietsen, iets komen bekijken, een consumptie nuttigen of even wat eten. Je ziet ook dat mensen het centrum gebruiken als ontmoetingsplek om anderen te ontmoeten en om hier op een bankje te gaan zitten."

"Dat appartement tegenover ons dat boven de winkels gelegen is deelt dezelfde parkeergarage. Dan tref je die bewoners daar wel eens of in de winkels, maar voor de rest dus bijna niet. Hier kan het niet beter. De sfeer in de wijk is aangenaam en ik voel me welkom in de wijk. Het contact met de buurtbewoners verbeteren? Dit kan door bijvoorbeeld een kennismaking met de bewoners van de flat: een dag waarop je iedereen leert kennen. Een sociale insteek, een hapje of een kopje koffie/thee. Het hoeft niet zo te zijn dat je je eigen levensverhalen gaat delen met de ander, maar een kennismaking vind ik wel fijn. Dan weet je wie je burens zijn, of je bij ze terecht kunt als het echt nodig is en natuurlijk een stukje veiligheid wat er voor mij bij komt kijken. Ik ben ervan overtuigd dat het contact van mensen onder elkaar overal beter kan. Ik denk dat mensen ook heel erg op zichzelf zijn. Dat was vroeger wel een stuk minder, mensen maken zich niet meer druk om de omgeving of om de burens."

"Er zijn drie groepen die rondom de markt hangen. Er is een afwisselende samenstelling en het zijn nooit dezelfde jeugdgroepen. Voor de jongeren is er geen centraal punt waar je elkaar kunt ontmoeten. Dat zou dan al tijdens het uitgaan zijn, maar verder niet."

Verleden en toekomst

"Het centrum van Geleen is ontzettend achteruitgegaan. Er is veel leegstand en er zijn minder winkels om te winkelen. Daardoor is het ook minder gezellig geworden. Voorheen was het gezellig en druk in het centrum, voornamelijk op de markt. Nu is er helemaal niks meer te doen. Door corona is het alleen maar erger geworden. Er werden vroeger meer activiteiten georganiseerd in de wijk. Er was altijd iets te doen in Geleen: hierdoor was het altijd een stuk drukker in het centrum."

"Er was een tijd dat er vooral jongeren op de markt en achter de Hanenhof met hun scooters scheurden. Maar dat is een stuk minder nu. Ik zou in de wijk of in de buurt een jongerencentrum willen zien. Deze zijn er niet echt waardoor de jongeren dus eigenlijk geen plek hebben om samen te komen. Door het aanbrengen van zo'n plek zal ook de overlast minder worden. Ouderen zullen zich dan minder storen aan de jongeren."

"De jongeren vervelen zich, met als gevolg dat ze meer buiten gaan hangen. Vroeger waren er veel meer zitplekken die in de loop van de tijd zijn weggehaald door de gemeente, dit omdat er door de jeugd misbruik van werd gemaakt. Veel mensen zeggen dat de bankjes weer terug moeten, maar er zijn ook mensen die zeggen "doe dat maar niet" want dan gaat de jeugd daar weer hangen. Als ik de foto's van vroeger zie stond er veel meer groen op de markt. Door bomen te planten en door nieuwe bestrating te leggen kan het centrum knusser gemaakt worden."

5. Geleen Noord

Over het algemeen zijn de bewoners het erover eens dat er te weinig voorzieningen zijn in de wijk. "Je moet of naar Sittard of naar Maastricht wil je iets leuks doen en anders zit je gewoon binnen en kun je niet zeggen ik ga eventjes naar de stad." Een bewoner die al jaren in de wijk woont geeft aan dat dit ook altijd zo geweest is. Iets wat ook al jaren binnen de wijk speelt, op het gebied van uitstraling, is dat de gemeente probeert om meer afvalpunten te creëren. "...Geleen-Noord was een beetje een arbeiderswijk". Uit interviews blijkt dat de bewoners vinden dat er, op gebied van verzorging, veel aan onderhoud moet gebeuren. Verder kwam uit de interviews naar voren dat terwijl sommigen vinden dat er de laatste jaren een onveilige sfeer in de wijk hangt, anderen dat tegenwoordig juist weer vinden meevallen.

De wijkbewoners die wij spraken, dachten ook verschillend over de mate van sociale verbinding in de wijk. Sommige bewoners gaven aan dat het contact iets minder is in de buurt: "Een praatje en aardigheid is er, maar voor de rest gaat iedereen zijn eigen weg, ieder heeft zijn eigen sociale contacten en soms als je leuke burens hebt, dan heb je daar meer contact mee." Andere bewoners zeiden dat nieuwe contacten wel ook snel en gemakkelijk gemaakt kunnen worden: "Er worden veel kindjes geboren en dan stuur je even een kaartje en dan komen die contacten vanzelf." Uit verschillende uitspraken die buurtbewoners deden kwam naar voren dat de meningen over Geleen-noord nogal uiteenlopend zijn. Dit zorgt voor verschillende visies. Oudere en jongere generaties leven langs elkaar. Zo is er in Geleen-noord een café waar voornamelijk

ouderen komen, dit weerhoudt de jongeren om het café te bezoeken: "Dat is meer een café voor ouderen, veel jongeren komen hier niet op af."

Sommige bewoners vinden het aanbod van voorzieningen prima, anderen vinden het karig. Een enkele bewoner gaf aan dat het ontbreken van de voorzieningen bijdraagt aan de rust in de wijk. Uit de interviews komt ook naar voren dat er geen ontmoetingsplekken zijn, noch voor ouderen noch voor jongeren. Er is geen jongerencentrum en/of plek waar jongeren naartoe kunnen.

Er is ook verdeeldheid over de verzorging van de wijk. Zo wordt er enerzijds gezegd: "Aan onderhoud moet er veel gebeuren, wat niet gebeurt. Bijvoorbeeld groenonderhoud." Anderzijds wordt er gezegd: "Het is bij ons ook niet smerig. We missen wel die bakken van de bladeren. Dat zou ik wel fijn vinden. We hebben een speeltuintje dat wordt onderhouden." Op het gebied van veiligheid blijkt dat er op verschillende plekken jongeren zich verzamelen. Hevige overlast hiervan werd vooral vroeger ervaren. "Nou, ik woon dadelijk met kerst 16 jaar hier en dan zie je ook wel een vooruitgang. Toen ik hier kwam wonen was er heel veel jeugd en best wel een beetje onrust een paar straten verder en dat is allemaal de laatste jaren weg."

Hechting aan de wijk

De wijkbewoners zijn verdeeld over het voorzieningenaanbod in de wijk. "Qua faciliteiten zoals supermarkten, heb je hier op iedere hoek wel een supermarkt liggen en op iedere hoek wel een speeltuintje voor de kleinere kinderen. Het biedt wel veel om te doen, zeg maar." "Nou winkeltjes zijn hier helemaal niet - totaal niet. Daar moet je voor naar Geleen-Centrum. Er is hier niets te beleven, helemaal niks." Niet alleen op het gebied van winkelvoorzieningen is er weinig. Ook zijn er geen ontmoetingsplekken voor buurtbewoners. "Nee helaas hebben we geen wijkcentrum, hier hebben we lang om gevraagd. We hebben een leegstaande flat waar we mogen zitten, maar dat is zo weinig ruimte. We doen het met de middelen die we hebben."

Ook over de verzorging van de wijk zijn bewoners erg verdeeld. "Aan onderhoud moet er veel gebeuren, wat nu niet gebeurt. Er zijn wel veel dingen die gebeurd moeten worden. Bijvoorbeeld groen onderhoud, stoeptegels. Constant zijn we daar voor aan het bellen." "En het probleem waar nu afvalcontainers staan zitten constant enorme bulten in omdat de containers overvol zitten. Dan zetten mensen het ernaast met alle gevolgen van dien." "Het is lekker groen hier. Wij zitten in een huurhuis bij ZoWonen en vorig jaar hebben we allemaal een nieuwe keuken, nieuwe wc en nieuwe badkamer gekregen. Een paar maanden terug hebben we hier allemaal nieuwe ramen gekregen, kunststof kozijnen ramen, kunststof kozijnen deuren. Wij hebben hier een grasveld, achter heb je het groentje dus je hebt, ondanks het huisje, toch een bepaalde privacy.' Op verschillende plekken in de wijk komen soms jongeren samen. Vroeger werd er

veel overlast ervaren door bewoners. "Ze hebben ons geprobeerd helemaal af te branden. Onze auto proberen in te trappen. Ze hebben een heg in de fik gestoken. Met nieuwjaar hebben ze een brandstapel gemaakt midden op straat. Ja nu, maar die zijn nu ook mijn leeftijd. Die zijn allemaal uit huis. Dus nu is alles rustiger en zijn deze jongeren weg." "Toen ik hier kwam wonen was er heel veel jeugd en best wel een beetje onrust een paar straten verder en dat is de laatste jaren verdwenen."

Sociale verbinding

"Het is nu eigenlijk een hele rustige wijk. Ik heb eigenlijk van niemand last." "Als je elkaar ontmoet is het gewoon allemaal heel aardig en goedendag of wat dan ook en een praatje en de aardigheid en vriendelijkheid en de rust is er, maar voor de rest gaat iedereen zijn eigen weg, heeft zijn eigen sociale contacten en soms als je leuke burens hebt dan heb je daar meer contact mee." "Ook worden er veel kindjes geboren en dan stuur je even een kaartje en dan komen die contacten vanzelf, maar over het algemeen zijn mensen op zichzelf." "Ja er is natuurlijk een wijkkrant en daar staat van alles in over wat de planning is in de gemeente en wat er gaat gebeuren."

De eenzaamheid is ook een belangrijk onderwerp. "De eenzaamheid is ook bij de woningen van goed gesettelde mensen heel duidelijk aanwezig." "Ik woon tussen heel veel oude mensen en ik heb soms het idee, ja, die zitten heel de dag binnen. Ik weet niet precies wat ze voelen maar ik kan het wel begrijpen als zij zich heel eenzaam voelen." "Ik denk om te beginnen is het sowieso een wijk waar veel ouderen wonen." "Dat is wel bekend dat de jongeren uiteindelijk vertrekken eigenlijk." "Ik vind het geen sociale buurt, contact dat je met burens wilt hebben moet je ook echt zelf leggen en als jij uit jezelf geen 'hoi' zegt dan zegt ook niemand iets terug dus." "Er werd vroeger vooral gelet op huizen tijdens vakanties, dat is nu nog steeds wel maar ja, dat doe je denk ik ook uit automatisme, maar veel omliggende huizen hebben toch nieuwe bewoners gekregen."

Verleden en toekomst

"Ik vind persoonlijk voor mijn stadsdeel dat vergeleken met jaren terug er veel minder jongeren op straat zijn. Zelfs spelende kinderen, he. We hebben hier in stadsdeel 2 een aantal leuke voorzieningen voor kinderen, tieners en ook voor jongeren, maar ja ze staan vaker leeg. Weet je soms verbaas ik me daarover dan is het een mooie lente of zomerdag en denk ik van 'sjongejonge' weet je wel, ja toen ik die leeftijd had, ik deed niks anders dan buiten zijn." "Ik zie dat niet meer heel veel kinderen buitenspelen en ik weet niet of dat ligt aan de faciliteiten die in het dorp liggen of dat het ligt aan de kinderen zelf, maar ik speelde vroeger altijd buiten met mijn vrienden en buurjongetjes en dat zie je nu bijna niet meer." "Het staat er volgens mij nog wel allemaal, maar er wordt verder niks aan gedaan en er is ook verder niet veel te doen." "Ja vroeger, wat ik

zeg, in de beginjaren woonde er nog heel veel jeugd of jeugd, de kinderen bij de ouders en dat allemaal. En die zijn allemaal weg eigenlijk." "De laatste 2 jaar zijn er eigenlijk heel veel hangjongeren hier, er worden ballonnetjes gedaan, drugs gehandeld noem het maar op." "Dat hebben ze door er heel intensief en lang mee bezig te zijn teruggebracht naar een minimum." En "We zijn in gesprek gegaan met de jongeren en hebben ook aangegeven van goh ja, fijn dat jullie er zijn he, want ook deze plek is er voor jullie voor jong en oud, alleen nou houd je aan de fatsoensregels, houd je aan de normen en waarden. Wat zou jij ervan vinden als er bijvoorbeeld in de nachtelijke uren bij jou voor het huis een groep jongeren staat die het geluid op 20 heeft staan en die continu zitten te lachen en te schreeuwen? Nou daar was heel veel begrip en respect voor, jongeren zijn zich niet altijd bewust ook van hun gedrag." En "Elk dorp of elke stad kent zijn hangjongeren. De overlast is ook heel verschillend." "Ja zoals ik al zei, nu na alle inspanning met betrekking tot jongerenoverlast is het gelukkig hartstikke rustig, dus echt heel erg rustig. Het park ligt er hartstikke mooi bij dus zoals ik al zei, een geweldige wijk om in te wonen een mooie wijk."

6. Grevenbicht - Obbicht

Fysieke aantrekkingskracht: dat is hetgeen wat Grevenbicht en Obbicht te bieden hebben. In Grevenbicht zijn er over het algemeen grote huizen. Dit maakt het dan ook dat de huizenprijzen over het algemeen aan de hoge kant zijn. Hierdoor is het voor starters vaak lastig om zich te vestigen in het dorp. Ook zijn de meest voorkomende woningen eengezinswoningen. Daarnaast geven bewoners aan dat huizen vaak mondeling verkocht worden en starters dan ook minder een kans krijgen om een huis te kopen. In Obbicht ligt de verkoopprijs veel lager.

Grevenbicht is een dorp met veel voorzieningen in tegenstelling tot het dorp Obbicht. Ook dit zijn redenen waarom Grevenbicht aantrekkelijk is voor mensen om te wonen. Obbicht had bijvoorbeeld ook een supermarkt, maar dit was financieel niet te doen voor de supermarkt. "En wat je ziet is dat mensen in Obbicht en Grevenbicht, wanneer het in Duitsland 10 cent goedkoper is rijden ze naar Duitsland. Dus dat de winkels er dan ook niet meer zijn binnen het dorp is omdat zij daar geen boodschappen meer deden." Bewoners van Obbicht gaan dan ook voor hun dagelijkse behoeften naar Grevenbicht. Verder is er een middengebied aan het ontstaan. Dit middengebied houdt in dat voorzieningen van Grevenbicht en Obbicht gaan fuseren. Zo gaat bijvoorbeeld de basisschool fuseren en zijn de voetbalverenigingen al gefuseerd tot de vereniging 'S.V. Argo'. Dit is een duurzame oplossing voor beide dorpen, alhoewel niet alle bewoners het hier mee eens zijn omdat er binnen de dorpen sprake is van een sterk wij-gevoel. Ook hebben de dorpen ecologische aantrekkingskracht. De dorpen bezitten

veel groen en zijn in het bezit van wandelroutes. Uit de interviews komt naar voren dat de bewoners trots zijn op de omgeving waar zij wonen: "Ik moet wel zeggen als je bijvoorbeeld zeg maar een beetje houdt van de natuur, van wat te wandelen, wat te bewegen dan kun je hier wel fijn rennen op een steenworp afstand. Hier heb je zeg maar zo'n hele lange fietsroute en dat is ook wel lekker rustig. Daar kun je best fijn rennen en ja lopen als je dat fijn vindt".

In beide dorpen heerst een sterk gemeenschapsgevoel. Mensen letten op elkaar, en dat zorgt voor een veilig gevoel in het dorp. "Het is ook zeg maar zo'n beetje 'ons kent ons'. Je kunt zeg maar niet gewoon hier bij iemand de oprit oplopen zonder dat iemand het ziet". Uit de gesprekken komt naar voren dat vooral de verenigingen de bewoners bij elkaar brengen. "Hier is een groot verenigingsleven. De verenigingen zijn niet samen van de twee dorpen, maar gaan wel samen." Ondanks deze verenigingen, waar ook jongeren terecht kunnen, missen zij toch een plek om sociale contacten te kunnen opbouwen en behouden. Door ontmoetingsplekken kan er regelmatig contact met elkaar gehouden worden, als deze ontmoetingsplek wegvalt verwateren sociale contacten. Door de coronacrisis beseft men hoe belangrijk het is om sociale contacten te onderhouden. Niet alleen jongeren merken dit, maar ook de oudere bevolking. "In de basisschool was er een ontmoetingsplek voor ouderen, maar dat is nu ook gesloten. Die ontmoetingsplek wordt nu verplaatst. Ook voor de jeugd was er in mijn tijd een ontmoetingsplek waar je op avonden heen kon gaan en er werden activiteiten georganiseerd".

De sportverenigingen van Grevenbicht en Obbicht gaan fuseren om kosten te besparen. Vroeger stonden deze sportverenigingen in hun eigen dorp maar zij fuseren nu naar het middengebied, net zoals de basisschool. Dit heeft voornamelijk te maken met de vergrijzing van het dorp. "Je hebt die dubbele vergrijzing he, mensen worden oud en ze worden steeds ouder. Dus je hebt een dubbele slag op het ouder worden daarbij krijgen mensen ook steeds minder kinderen." Door deze vergrijzing is ook te zien dat de criminaliteit en overlast onder jongeren vrijwel niet aanwezig is. "Eerst moest er altijd politie aan te pas komen, maar dit is nu ook niet meer." Veel dorpsbewoners hopen dat er seniorenwoningen komen. "Ik hoop dat er wat voor de senioren gebouwd wordt. Zodat deze mensen niet naar de grote stad moeten of verpleeghuizen en dat er voor jongere mensen kansen bestaan om zich hier te vestigen en dat die mensen ook kinderen krijgen zodat een school ook bestaansrecht heeft." "Dit is een discussie... Dat men wil dat er starterswoningen gebouwd moeten worden in die dorpen. Ook seniorenwoningen moeten er gebouwd worden. Dan zie je nog steeds dat we weer minder inwoners gekregen hebben in Zuid-Limburg we dalen nog steeds enorm met het aantal inwoners."

Hechting aan de wijk

"Ik merk wel dat de mensen hier elkaar veel meer in hun waarde laten. Een dorp is wel altijd een dorp. Als je uit een dorp komt ken je iedereen en is het toch het 'wij samen gevoel', maar er zijn toch nog best veel mensen die op zichzelf zijn." "Ik moet zeggen dat ik me vanaf dag 1 hier altijd thuis gevoeld hebt. Ondanks dat ik voorheen geen enkele banden had met dit dorp. Dit heeft mijn vrouw ook zo ervaren. Precies hetzelfde totaal geen binding met het dorp maar gewoon heel fijn wonen". "Ik moet zeggen het is een redelijk klein dorp er is veel groen en hierdoor is het heerlijk om te wandelen dit geldt voor Grevenbicht."

"Als je kijkt naar de huizenmarkt nu, voordat het huis online staat is het bij wijze van spreken al verkocht. En in de periode dat ik dit huis gekocht heb met mijn vriend, was het eigenlijk zo dat huizen vrij lang te koop stonden voordat ze werden verkocht. En dat je als koper nog wat kon onderhandelen over de prijs. Maar zelfs toen was het eigenlijk heel erg moeilijk om in Obbicht een huis te vinden, zeker in de prijsklasse waar wij in op zoek waren. "Qua voorzieningen gaat het in de dorpen een beetje erop achteruit." "De laatste jaren zijn de winkels in het dorp aan het verdwijnen er zijn nagenoeg geen winkels meer. Aan de rand van het dorp bij de grens van Obbicht Grevenbicht zijn er wel wat winkels zo is daar een grote Albert Heijn een drogist". "Ik denk gewoon dat het zeer belangrijk is voor de leefbaarheid in de toekomst dat die unilocatie er komt, als die er wel komt, dan denk ik dat de dorpen opbloeien en dat er steeds meer mensen naartoe gaan komen."

Sociale verbinding

"Contact met de meeste burens is heel goed, vooral hier aan de voorkant. Ik heb hier veel burens waarvan ik een aantal niet ken. Maar dat is toevallig omdat er in deze straat veel verloop is. Daarbij zijn het achterburens, het zijn schuttingburens en oude schuttingen dus je ziet elkaar nooit." "Ja het geeft een heel veilig gevoel, want wij weten gewoon dat als wij op vakantie gaan er iemand op let dat alles goed verloopt met het huis en iemand anders haalt een keer per week dan de brievenbus even leeg. Het geeft je dus echt een veilig gevoel en je hoeft je eigenlijk geen zorgen te maken." "Hier is ook een groot verenigingsleven. De verenigingen zijn niet samen van de 2 dorpen maar gaan wel samen. Kijk naar de school die komt op het middengebied te staan. Veel verenigingen zijn apart (Obbicht Grevenbicht) maar helpen elkaar wel met het een en ander. De voetbalvereniging is al samen maar de muziekkorpsen nog niet. Er zijn ook hele goede en grote muziekkorpsen hier, in Obbicht ook. Dat houden ze gewoon apart denk ik, de schutterijen ook." "Vaak is het ook mooi om te weten wat er in de wijk speelt he kijk het zou vreemd zijn als ik met iemand uit de wijk ja over een bepaald iets heb dat ik dan vreemd opkijk en mij die gegevens niet bekend zijn."

Verleden en toekomst

"Vroeger was Grevenbicht Obbicht net zoiets als Sittard en Geleen. Dus dat waren eigenlijk twee aparte dorpen. Maar dat verdwijnt langzaam. Als je nu ziet dat voetbalverenigingen bij elkaar zijn gekomen, ja dat was 20 jaar geleden niet denkbaar. Dus er komt veel meer samenwerking tussen beide dorpen iedereen ziet ook wel dat het gewoon noodzakelijk is." "Kijk je kunt in drie verschillende kerkdorpen geen drie verschillende voetbalclubs meer hooghouden want de gemeente zegt: 'Ja, we moeten dan toezicht houden op drie velden en ja dat brengt zoveel kosten met zich mee'."

"Wat ze moeten snappen is dat ze het bestaansrecht voor zichzelf, als zijnde een grote muur om zichzelf heen bouwen. Dat kan gewoon niet meer, die mogelijkheden zijn er gewoon niet meer dorpen moeten samenwerken maar, je moet dus wel begrijpen dat je in Obbicht niet meer je eigen voetbalclub meer hebt of tennisclub. Nee, daar ga je dus voor naar het wat precies wat precies tussen de dorpen lig." "Ja goed natuurlijk is het jammer het was veel beter dat het in het dorp bleef maar dat is geen duurzame oplossing. Het middengebied is dan de beste oplossing voor beiden dorpen." "Ik ga er van uit dat het middengebied gewoon door gaat kijk op dit moment heeft Obbicht formeel geen school, maar dan wel. Dan hebben we ook weer de tennis en voetbal. Het wordt ook een brede school dus dat is ook heel positief voor mensen die werken die gewoon hun kinderen daarnaar toe kunnen brengen."

7. Hoogveld

De bewoners van Hoogveld waarmee we hebben gesproken ervaren de wijk als een fijne plek om te wonen. Het verzorgingstehuis Hoogstaete wordt genoemd als bijzondere plek, omdat ze zonder kosten vergaderruimtes voor het wijkplatform ter beschikking stellen. Ook is er een mooie samenwerking met de basisschool, vrijwilligers uit de wijk, Vixia en Hoogstaete om het Hof van Onthaasting te openen en sluiten. Het Hof van Onthaasting, een park dat centraal gelegen ligt in de wijk, is dan ook het volgende belangrijke punt. Dit park wordt als een fijne plek ervaren om te wandelen, rennen of om met de kinderen naartoe te gaan. Helaas wordt de laatste tijd overlast ervaren door omwonenden die we hebben gesproken. Het park is daarmee ook een hangplek geworden voor jongeren.

Uit de narratieven is naar voren gekomen dat er weinig voorzieningen zijn voor jongeren waardoor er een kans is dat ze gaan rondhangen in het park. Dit is iets waar in de toekomst voor de wijk nog wat te winnen valt. Voorzieningen voor jongeren kunnen ervoor zorgen dat ze niet meer op straat rondhangen en eventueel overlast veroorzaken, het kan ervoor zorgen dat de jongeren niet de wijk uit hoeven en het kan een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van de wijk. Omdat Hoogveld een jonge wijk is waar veel jonge gezinnen wonen, zijn er voor de jongere kinderen voorzieningen zoals de basisschool, de kinderopvang en verschillende speelveldjes waar de kinderen kunnen spelen. De basisschool dient voor ouders als een ontmoetingsplek en voor kinderen als een plek om met vriendjes te spelen.

Daarmee draagt de basisschool zeker bij aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de wijk. De meeste mensen die bij elkaar in de straat wonen hebben contact met elkaar. Echter zoals in veel steden is er sprake van individualisme, mensen letten minder op elkaar dan in een dorp. Er zijn wel genoeg gelegenheden voor de mensen om met elkaar in contact te komen, door bijvoorbeeld buurtactiviteiten. Hoewel hier meestal dezelfde mensen aan deelnemen, missen bewoners deze activiteiten op het moment vanwege Corona. Het is wel zo dat als er dingen besproken moeten worden binnen de wijk er altijd mensen van bijvoorbeeld de buurtpreventie of het wijkplatform zijn om mee te denken en te helpen.

Hechting aan de wijk

Hoogveld heeft verschillende voorzieningen waar de bewoners gebruik van maken. Te beginnen bij het Hof van Onthaasting. "Een park waar mensen wandelen en met hun kinderen spelen." "Helaas krijgt het park de laatste tijd een negatieve lading omdat de bewoners bij mij aangeven overlast te ervaren." Dit gebeurt volgens de bewoners vooral door de groepen jongeren die blijven hangen en de rotzooi die blijft liggen. Loslopende honden in het park zijn ook een factor die als onprettig worden ervaren. Binnen Hoogveld zijn er verschillende speelveldjes gevestigd waar kinderen kunnen spelen. De wijkinrichting heeft ervoor gezorgd dat een aantal pleintjes voorzien zijn van speeltoestellen. "Voor kinderen in de leeftijd van 8-12 jaar zijn er genoeg publieke plekken." De pleinen die worden bedoeld zijn het Donatusplein, het Vitruviusplein en het Ubiërsplein. Bij het Donatusplein is ook een vijver gevestigd, die vaker bezocht wordt door bewoners. "Op het voetbalveld is afgelopen jaar een voetbalwedstrijd georganiseerd tussen de jongeren en de politie."

Hoogveld heeft een aantal voorzieningen in de wijk gevestigd. Zo is er een basisschool, Zuyderland Hoogstaete, een fysiopraktijk, een theehuisje en een huisarts. Vaak hebben de kinderen van de bewoners op deze school het basisonderwijs gevolgd en een bewoner geeft aan hier de verkeerslessen te hebben verzorgd. Hoogstaete stelt kosteloos vergaderruimtes ter beschikking voor het wijkplatform en daarnaast is het een kenmerkende plek voor de wijk. De meeste voorzieningen die buurtbewoners nodig hebben zijn te vinden in Limbrichterveld. De Smithlaan en de Bradleystraat verbinden Hoogveld en Limbrichterveld met elkaar. Echter geven buurtbewoners aan dat een aantal extra voorzieningen in Hoogveld wel gemakkelijker zouden zijn. "Bijvoorbeeld een supermarkt, een busstation, een buurthuis en ontmoetingsplekken voor jongeren." Daarnaast wordt een bord over de historie van de wijk ook gemist. Sommige bewoners geven aan dat er verloedering plaatsvindt. Specifiek wordt het zwerfafval, het onderhoud van de wijk en het niet opruimen van hondenpoep hiermee bedoeld. Hoogveld wordt omschreven als een fijne omgeving om te wonen. "Met de ontwikkeling van een gezin krijg je dat Hoogveld een mooie plek is om te wonen" en "voor mij voelt de hele wijk als de wijk".

Sociale verbinding

In Hoogveld is er een goed contact binnen de straat en met de burens, ook is er sprake van sociale controle. Als je iemand op een andere plek tegenkomt, bijvoorbeeld in het park is er een kort praatje, en wordt er vriendelijk hoi gezegd. "Ik ben zelf iemand die best wel vaak zo'n knikje geeft in ieder geval of hoi zegt, en vaak heb je oudere mensen die dat terug doen. Maar de jeugd is echt zo van ik zeg niks". Voornamelijk bewoners met honden treffen elkaar hier veel en dit is dan ook een verbindingselement om samen een praatje te kunnen maken. Er wordt aangegeven dat over het algemeen individualisme ook steeds meer opkomt in Hoogveld,. Je leert niet op een nieuwe manier mensen kennen, tenzij je hier zelf actief mee bezig bent of actief meedoet met de activiteiten.

Daarnaast zijn er meerdere activiteiten door het jaar heen in Hoogveld met sociale elementen. Er is voorgaande jaren een feest van gemaakt als de Kennedy mars door Hoogveld kwam gelopen. Op het grote plein kwamen mensen bij elkaar om de lopers aan te moedigen. Ook zijn er regelmatig feesten in de straat, zoals bijvoorbeeld een BBQ. "Je ziet ook echt wel op straatniveau dat er wel hele hechte cohesies zijn, er zijn een aantal straten die ieder jaar een straatfeest houden". Ook hier komen de mensen uit de straat bij elkaar samen en wordt er gezellig gepraat. Bij de activiteiten zijn meerdere partijen altijd erg betrokken. De basisschool, het verzorgingstehuis en het wijkplatform zijn dan ook altijd van de partij om mee te denken over nieuwe activiteiten of dragen hun steentje bij. "We hadden een keer per jaar ofzo een afstemmingsoverleg met school, Hoogstaete, de buurtvereniging, het wijkplatform, andere mensen die betrokken waren bij de wijk, gewoon om even te kijken welke activiteiten zijn er allemaal, wat kunnen we afstemmen zodat we niet in elkaars vijver zitten te vissen en dat ging eigenlijk altijd goed". Het zijn wel altijd dezelfde mensen die meehelpen of bijdragen aan de organisatie van een activiteit.

Qua sociale contacten hebben de jongeren nog regelmatig contact met leeftijdsgenoten die op dezelfde basisschool hebben gezeten. "Ja de sociale contacten wat ik in Hoogveld heb, is echt wat ik nog heb vanuit de basisschool, zeg maar de mensen waarmee ik 8 jaar in de klas heb gezeten, daar heb ik nu altijd nog wel contact mee". De anderen geven aan dat er in het begin bij het opbouwen van de wijk een cohesie is ontstaan tussen de allereerste mensen die in de wijk zijn komen wonen. Iedereen zat in hetzelfde schuitje en kende nog niemand. "Wat je natuurlijk hebt bij het begin van een nieuwe wijk, iedereen pakt zich heel makkelijk samen. Want je zit allemaal in hetzelfde schuitje en komt hier allemaal nieuw, leert nieuwe mensen kennen". In Hoogveld wonen veel gezinnen met kinderen en het is dan ook een zeer vriendelijke buurt. De jongeren die er wonen geven aan dat het wel eens saai is en zij zijn veel buiten Hoogveld te vinden. Dit komt ook omdat er voor de jongeren niet veel te doen is en er geen plekken zijn waar ze kunnen samenkomen. Voor de kleinere

kinderen zijn er speeltoestellen op het grote plein te vinden, hier komen ook veel kinderen samen om te spelen. Hoogveld kampt de afgelopen coronatijd ook met een aantal jongeren die zich misdragen. Dit gebeurt voornamelijk in het Hof van Onthaasting. "Enkele voorbeelden zijn mensen uitschelden, fietslampjes van kleine kinderen afnemen, telefoons jatten, fiets op slot zetten en het sleuteltje in het water gooien". Professionals hebben hier momenteel heel veel aandacht voor. In de interviews wordt hier en daar wel over hangjeugd gesproken, maar lang niet iedereen weet ervan of heeft er ervaringen mee.

Verleden en toekomst

Hoogveld is een nieuwbouwwijk in de gemeente Sittard-Geleen. De eerste huizen in de wijk zijn zo'n 20 jaar geleden gebouwd. Sinds de bouw van de wijk wonen er vooral oudere mensen en jonge gezinnen. "Zeker in de zin, van dat ik denk dat wanneer je een nieuwbouwwijk start er veel jonge gezinnen naartoe trekken." Hier is de wijk dan ook op ingericht. Voor de oudere bewoners van de wijk is er de locatie van Hoogstaete. Hier wonen sinds 2009 oudere echtparen, dementerenden en het gebouw is voorzien van verpleeghuiszorg. Voor de jonge gezinnen met kinderen zijn er in de wijk plekken om buiten te spelen en is de wijk voorzien van een basisschool. De basisschool van Hoogveld, IKC Loedoes, is in de loop van de jaren flink gegroeid door een toename aan kinderen. Dit biedt veel ouders uit de wijk de kans om samen te komen op de speelplaats bij het ophalen van hun kinderen. De basisschool is daarom voor veel bewoners heel geliefd en zorgt voor verbondenheid tussen de wijkbewoners.

Voor de toekomst wil men graag de kwaliteit van de basisschool behouden zoals die is. De voorzieningen voor de jeugd in de wijk zijn volgens respondenten die we hebben gesproken echter wel minimaal. Dit is dan ook de reden dat jeugdigen ook wel eens de wijk verlaten voor het opzoeken van voorzieningen in andere wijken van Sittard. Hier zou volgens de bewoners van de wijk in de toekomst wel eens wat aan gedaan kunnen worden. "Kijk, wat ik mis bijvoorbeeld is ook een soort gebouw, maar daar moet je hele goede regels voor opstellen, dat de jeugd daar kan komen om te poolen, om te darten of te weet ik veel om bij elkaar te zijn." Hoogveld is in Sittard ook de wijk van de Kennedymars. In het verleden is deze lange wandeltocht meerdere malen door de wijk gegaan en is de activiteit een grote happening voor de bewoners. Vanuit de activiteitengroepen en buurtverenigingen werd er veel gedaan voor dit evenement. Echter missen de bewoners van de wijk momenteel wel wat levendigheid in de wijk op het gebied van activiteiten. "Ja, als ik kijk naar wie er op de activiteiten afkomen zijn het toch vaak dezelfde mensen. Het is vaak moeilijk om nieuwe mensen erbij te betrekken." De buurtvereniging zou graag in de toekomst meer leden willen werven waardoor ze uiteindelijk ook meer activiteiten kunnen plannen en uitvoeren. Het is dus voor de bewoners belangrijk dat deze groepen in stand blijven omdat zij de wijk leven inblazen in de vorm van activiteiten en andere extra's.

8. Leyenbroek - Kollenberg

Saamhorigheid

Een van de onderwerpen die tijdens de interviews besproken zijn is saamhorigheid. Een aantal mensen geeft aan dat er veel contacten en saamhorigheid is binnen de wijk. Anderen ervaren dit een beetje anders. Het valt op dat inwoners die wij spraken die al van kleins af aan in de wijk wonen, contacten binnen de wijk vergelijken met hoe het vroeger was. Zij ervaren dat de saamhorigheid en contacten binnen de wijk niet meer zijn zoals ze waren en zij missen dat. De inwoners van de wijk die wel al jaren in de wijk wonen, maar niet van kleins af aan, ervaren de saamhorigheid en contacten binnen de wijk als erg positief vergelijkend met daar waar zij eerst gewoond hebben. De mensen die een positief gevoel hebben over de saamhorigheid en contacten binnen de wijk gaven het volgende aan:

“Ja, die contacten zijn heel positief. Voordat we hier kwamen hadden we gehoord dat wij als niet Limburger je er moeilijk inkomt. Dat kunnen wij niet beamen want op het moment dat wij aankwamen, kwamen al burens aan met plantjes om ons welkom te heten.”

“Ja en dat brengt saamhorigheid. En dat mis je natuurlijk in steden. Ja, dat hebben wij hier. En misschien is dat wel de kern van mijn verhaal waarom ik hier zo graag woon. Ik denk dat in veel plaatsen de burens elkaar niet eens kennen.”

Wijkbewoners die al hun hele leven in de wijk wonen vertelden dat:

"Je liep bij iedereen door de poort. Daarom zeg ik ook, dat bijeenkomen, dat gezellige, dat is echt niet meer. Echt niet, want je hoefde ook niet op zondagochtend of zondagmiddag te wandelen, want dan zat alles hier buiten. En dan werd er natuurlijk gekletst hè, die heeft dat aan, die heeft zo aan."

"Als er nieuwe mensen in de buurt komen wonen, worden die welkom geheten door het buurtcomité. Dan leggen we ook aan de mensen uit wat onze jaarlijkse activiteiten zijn en of ze eraan mee willen doen. Op deze manier proberen we nieuwe mensen erbij te betrekken. Valt vaak niet mee, want zijn vaak mensen die overdag moeten werken en in de avond geen puf meer hebben om mee te helpen."

"Het aantal mensen dat echt voor elkaar klaar staat en echt lief en leed deelt, dat clubje wordt steeds kleiner. En ja dat zien we ook binnen de buurtvereniging. Dat clubje mensen dat ook voor de buurtvereniging ook wat wil doen. Dat is ook steeds kleiner, het zijn ook steeds dezelfde. Sommige mensen zijn dan ook heel negatief die zeggen dan ook van "Ja, we kunnen maar beter ophouden". Ja dan heb ik zoiets van dat vind ik dan weer onzin."

Overlast door jongeren

Overlast is een ander thema dat tijdens de interviews ter sprake kwam. Een professional vertelde dat jongeren in de wijk weinig tot geen overlast veroorzaken. Een van de bewoners uit de wijk gaf het volgende aan over overlast door jongeren: "Er zijn wat plekken bijvoorbeeld waar wat overlast is. Er zitten in het park 2 groepen hangjongeren. En met 1 groep hebben we regelmatig contact. We gaan er regelmatig buurten en wij proberen hen te bereiken op hun niveau. We gaan er dus niet als buurtpreventie boven staan, maar gewoon: 'Hoi jongens, hoe gaat ie? Jullie hebben er weer een puinhoop van gemaakt, ruimen jullie het dadelijk weer even op?' En dat gaat hartstikke goed. Maar we hebben ook een groep die we niet in de hand hebben. En die zijn meestal wat later en dan zijn wij meestal niet meer op straat. En dat is wat minder."

Een andere inwoner vertelde: "Aan de andere kant hebben we langs de tennisbaan een straatje en daar staan 's avonds de auto's. En daar wordt flink in geroookt. En dan bedoel ik geen gewone sigaretjes. Maar aan de andere kant denk ik: geef die jonge mensen een plek om te chillen. Zolang ze het niet te bont maken moet je dat gewoon laten. Want ook zij hebben recht op een plek om te chillen." En: "Bijvoorbeeld in het stadspark, hier is een restant van het oude zwembad te vinden. Hier hangen wel eens groepen jongeren bij elkaar. Bij het stadspark wordt regelmatig gedeald." Een professional vertelde tijdens het interview het volgende:

"Over het algemeen krijg ik heel weinig signalen van Leyenbroek-Kollenberg. Voor mijn gevoel speelt er niet veel." "De afgelopen zes maanden heb ik geen enkel signaal gekregen van mensen uit Leyenbroek, misschien zelfs acht maanden." De professional gaf hierbij wel aan dat hij door corona al maanden niet meer in de wijk geweest was en dat daardoor de werkelijke overlast groter zou kunnen zijn dan hetgeen waar hij van op de hoogte is. "Ik weet niet of het aan de corona ligt of weten mensen mij niet meer te bereiken? Want je merkt wel dat als je vier maanden je niet meer laat zien en horen, dat mensen je dan vergeten en direct naar de gemeente stappen."

Hechting aan de wijk

Een van de bewoners zei het volgende: "Het is een mooie rustige wijk dus wat dat betreft is er weinig verkeer. Je stapt de deur uit en je bent ja zit in een gebied waar je kan wandelen dus ja dat is mooi." Uit meerdere gesprekken kwam dit naar voren.

"We hebben natuurlijk een prachtig natuurgebied, want ook dat hebben we in de wijk. Wij lopen ook regelmatig tot aan de Watersley. Daar gaan we dan de natuurgebieden in. Mede ook om te kijken of er geen rotzooi is neergegooid of drugsafval."

Daarnaast zijn er nog een aantal kenmerkende plekken in de wijk. Er werd veel gesproken over het mariniersmonument, de Rosa kapel, de roeivijver en de Gemmakapel. "De WoCo is nog de enige ontmoetingsplaats." Daarnaast werd er door verschillende wijkbewoners ook gesproken over de Broekstraat. "As je vraagt om een herkenningspunt dan is dat toch eigenlijk de Broekstraat zelf. De Broekstraat zelf is een monument eigenlijk. Het is een beschermd dorpsgezicht." "Dus onder andere de Broekstraat is een geweldige straat, dat is gewoon historisch." "Ja wat hier ook een trekpleister is, is de Rosakapel he. Het ligt op de route van het Pieterpad en je mag ervan uitgaan dat er jaarlijks toch wel duizenden mensen wandelen of fietsen van Groningen naar Maastricht".

Sociale verbinding

De wijk is een hechte gemeenschap, maar de contacten binnen de wijk zijn voornamelijk met de eigen burens dan wel eigen leeftijdsgenoten. Bewoners uit Leyenbroek vertelden het volgende: "Voornamelijk de ouderen hebben veel contact met elkaar." "Ik denk dat in veel plaatsen de burens elkaar niet eens kennen." Door bewoners uit Kollenberg wordt het volgende gezegd: "Dankzij goede burens leren wij weer andere mensen kennen en krijg je meer sociale contacten." "Met de burens wisselen we ook tijdschriften uit dus dan hebben we even een kopje koffie. Met andere burens wandel ik, een praatje of bij elkaar eten of dat soort dingen, echt de sociale dingen".

De wijk Kolenberg-Park Leyenbroek wordt gescheiden door een lange doorgaande weg, namelijk de Leyenbroekerweg. In de woorden van een inwoner: "De Kollenberg dat noem ik altijd de staf, de hogere mensen in de samenleving, Park noem ik het middenkader en Leyenbroek dat is het werkvolk." Ook al zou er een 'scheidingslijn' zijn zoals de hiervoor geciteerde inwoner aangeeft, er zijn genoeg verenigingen die zich openstellen voor alle inwoners van de hele wijk. Een aantal belangrijke voorbeelden hiervan zijn; de buurtpreventie "Parkkolley", WoCo en het wijkplatform. Deze verenigingen zijn belangrijk voor de wijk. "Wij proberen de ouderen uit de buurt, maar ook wel vanuit heel Sittard wat plezierige uurtjes te geven in de WoCo." Daarentegen is er weinig te doen voor de jongeren, zo vertelde een professional ons: "Er is juist veel behoefte aan een jongerencentrum in Sittard-Geleen vanuit jongeren die ik gesproken heb." Echter is deze er niet. Een centraal punt van de wijk is het stadspark, "Daar zie je van alles, mensen die wandelen en vissen, jeugd die er speelt maar ook volk dat er 's avonds rondhangt en er niet hoort".

Verleden en toekomst

De wijk Leyenbroek Kollenberg komt voort uit de vroegere wijk Leyenbroek. De nieuwbouw op de Kollenberg is later gebouwd. "De wijk Kollenberg is in de tijd van Flodder, in de zeventiger jaren ontstaan." De inwoners van Leyenbroek waren met name mensen met een agrarische achtergrond. "Want Leyenbroek bestaat uit mensen die daar vroeger boerderijen hadden." Kollenberg daarentegen is van oorsprong bewoond door rijkere mensen. Velen van hen wonen nog steeds in de wijk waardoor de wijk een vergrijsde buurt is. "De meeste jonge mensen kunnen een huis hier ook niet betalen."

"Je ziet vooral dat de laatste jaren veel oudere huizen worden gerenoveerd of worden verbouwd of tegen de vlakte gaan en opnieuw opgebouwd. Er wordt heel fors geïnvesteerd in bestaande huizen."

De wijk had te maken met mensen die overlast veroorzaakten, daarnaast waren er plannen om een slaaphuis in de wijk te vestigen. Buurtbewoners waren het hier niet mee eens. "Dus toen zijn we in actie gekomen en daaruit is ook de buurtpreventie ontstaan." In het deel Leyenbroek is de jaarlijkse kerstmarkt behouden gebleven. De afgelopen jaren zijn er verschillende voorzieningen in de wijk verdwenen. "Er is niks meer" zegt één wijkbewoner. Cafés zijn gesloten en verenigingen zijn weggefallen. Het 'ideaal plaatje' voor de toekomst is een wijk waarin het verenigingsleven kan blijven bestaan. Daar tegenover staat dat de buurt er samen voor gezorgd heeft dat de groenvoorzieningen in de wijk in goede staat zijn. "Zo heeft men kunnen bereiken dat op verschillende plaatsen waar nog groen is in de Kollenberg, dat daar stukjes bos zijn aangelegd en daar is ook steeds meer belangstelling voor. Er zijn inmiddels al veel bomen geadopteerd."

9. Limbrichterveld Noord

Onderstaand vindt u het wijkverhaal van Limbrichterveld Noord. Het wijknarratief is gericht op hoe de inwoners de leefbaarheid in de wijk ervaren. "Leefbaarheid is een verzamelbegrip waarin allerlei verschillende aspecten van de leefomgeving, waaronder de gebouwde omgeving en de sociale omgeving, een plaats krijgen." Het is belangrijk om aan te geven dat er normaliter geen scheiding wordt gemaakt tussen Noord en Zuid Limbrichterveld. Voor de wijknarratieven vormt de Tunnelstraat de scheidslijn tussen Noord en Zuid Limbrichterveld.

In Limbrichterveld-Noord is er een groot scala aan woningen. Zo zijn er onder andere rijtjeswoningen, flats, sociale huurwoningen, duurdere huurwoningen en koopwoningen. In de wijk zijn ze bezig met het renoveren, levensduurbestendig maken en het bouwen van nieuwe delen. Dit heeft effect op de uitstraling van de wijk. Andere veranderingen die van invloed zijn geweest zijn onder andere dat de basisschool gesloten werd, dat er een andere supermarkt kwam en het uiterlijk van de wijk dusdanig is veranderd. Verder is gebleken dat het winkelcentrum een belangrijk onderdeel is met betrekking tot de leefbaarheid in de wijk. Dit is een plek waar mensen veelal samenkomen. De inwoners zijn tevreden over het feit dat er verschillende mogelijkheden tot ontmoeting zijn. Met name het buurthuis, speeltuin de Roetsj, Casa Mama Lisi, de Brandtaverne, het winkelcentrum en het parkje bij de flats geven de mogelijkheid tot ontmoeting. Alle voorzieningen in de wijk zijn op loop- en fietsafstand.

Volgens meerdere inwoners is de uitstraling van de wijk een belangrijk aandachtspunt. Een inwoner zegt hierover het volgende: "Kinderen konden vroeger op straat spelen. Dat is nu bijna niet meer mogelijk, de straten staan vol met auto's en ze kachelen wat af door de straten." Niet iedereen voelt zich direct onveilig in de wijk. Echter is er op verschillende plekken en momenten wel sprake van een onveiligheidsgevoel. 's Avonds is het erg donker op meerdere plekken en is hangeugd aanwezig.

Sommige inwoners en professionals gaven aan dat de hangeugd in de wijk soms voor overlast zorgt. Daarnaast wordt er gesproken over meldmoeheid en te hoge verwachtingen onder inwoners in de wijk wat betreft het optreden van de politie. Ondanks verschillende vormen van ondersteuning is er sprake van criminaliteit. Anderzijds is er parkeeroverlast en drukte in de wijk. Dit komt voor bij de scholen en is volgens een respondent verdubbeld sinds de vestiging van het DaCapo College. Ook zou, volgens inwoners, het plaatsen van straatverlichting op de donkere plekken bijdrage aan het veiligheidsgevoel, maar ook aan de uitstraling van de wijk.

Verder zeggen inwoners dat de wijk aantrekkelijker gemaakt kan worden door onder andere het zwerfval op te ruimen. Afval op straat is een redelijk groot probleem binnen de wijk. Een professional die actief is in Limbrichterveld liet weten dat de gemeente vroeger de vuilniszakken en het grofval op kwamen halen. Nu is dit de verantwoordelijkheid van de inwoners zelf en moeten zij dit naar het milieupark brengen. Echter wordt dit niet door iedere inwoner gedaan.

Het contact tussen inwoners van de wijk onderling is verschillend. Zo is er naar voren gekomen dat sommige inwoners goed contact hebben met andere inwoners maar dit geldt niet voor iedereen. De diversiteit in de wijk zorgt ervoor dat de inwoners verschillende behoeften hebben op het gebied van contact. Inwoners geven als voorbeeld dat de mensen die in de flats wonen veel contact hebben met elkaar maar niet zozeer met de andere mensen in de wijk. De sfeer in de wijk is positief. Mensen begroeten elkaar en omschrijven de wijk als levendig. Een inwoner zegt dat je de wijk pas echt kunt begrijpen als je er zelf woont. Mensen van buitenaf zullen altijd met een ander beeld naar de wijk kijken.

In vergelijking met vroeger zijn er minder tot geen verenigingen in de wijk die sociale ontmoetingen stimuleren. Uit de gesprekken bleek dat mensen die lid zijn van een vereniging, ook meer contact in de buurt hebben. Enkele inwoners zouden meer verenigingen in de wijk willen zien om zo de sociale contacten in de buurt te optimaliseren. Meerdere inwoners geven aan dat er voor de jeugd in de wijk weinig te doen is en dat hier verandering in zou moeten komen.

Hechting aan de wijk

Het winkelcentrum is een belangrijke hotspot binnen de buurt, "dit is een punt waar mensen veel samenkomen en het is een trots gebied van de wijk." Het heeft een regionale functie en is goed te bereiken voor mensen in en buiten de wijk.

"Doordeweeks zijn er veel scholieren aanwezig" wat voor overlast kan zorgen. Een inwoner vertelde dat ze in grote aantallen komen en dat ze luidruchtig zijn. De voorzieningen in de wijk zijn op loop- en fietsafstand; alles is binnen handbereik. Wel is er gezegd dat er "meer focus gelegd mag worden op slapende hotspots" bijvoorbeeld het parkje bij het winkelcentrum dat nu niet in één oogopslag te zien is. Buiten dat er veel voorzieningen aanwezig zijn, is gebleken dat er wel iets meer georganiseerd mocht worden voor de jeugd. Omtrent het gedrag van de leerlingen van de scholen zijn er meerdere ergernissen naar voren gekomen vanuit de respondenten, zo "zorgen ze voor zwerfafval" en "worden er vaker jointjes gerookt." Niet alleen bij de scholen maar ook op andere plekken in de wijk wordt er volgens sommige respondenten "veel rommel gemaakt door onder andere jongeren." Zwerfafval is volgens enkele inwoners een aandachtspuntje in de wijk. Zo zijn er prullenbakken overvol, ligt er zwerfafval in tuinen en is er veel hondenpoep aanwezig. Een professional gaf ook aan: "Ja, de afval is een groot probleem in Limbrichterveld en in Sittard in het algemeen."

In de wijk zijn meerdere gedateerde woningen aanwezig en worden flats opgeknapt wat invloed heeft op de uitstraling van de straat. Het straatbeeld in de wijk kan volgens sommige inwoners aantrekkelijker worden gemaakt door onder andere het zwerfafval op te ruimen, meer straatverlichting te plaatsen en het aanleggen van trottoirs. Volgens inwoners heeft dit invloed op het veiligheidsgevoel binnen de wijk. "'s Avonds is het erg donker op meerdere plekken en is er sprake van hangjeugd. Maar over het algemeen is het hier vrij rustig en heb je eigenlijk van niemand echt last."

Sociale verbinding

De ene bewoner zegt dat er geen contact is met mensen van vroeger. De andere bewoner geeft aan dat ze nog steeds dezelfde mensen ziet. "Misschien is het niet meer zo'n hechte vriendschap als toen, maar als we elkaar zien dan is het toch nog altijd even bijkletsen en 'hoi' zeggen." Het contact tussen flatbewoners en de wijk lijkt minimaal. "Ik denk ook dat er een beetje te kort is aan buurtcohesie in Limbrichterveld." Professionals in de wijk willen dit dan ook bevorderen. Er zou sprake zijn van sociale controle volgens een bewoner. De behoefte aan contacten in de buurt varieert tussen bewoners. Volgens sommige jongeren is er sprake van hangjongeren in de wijk die overlast veroorzaken, zoals bijvoorbeeld drugsgebruik en afval. Volgens een professional is er sprake van problematiek onder sommige jongeren. Soms is er 's nachts overlast en wordt er soms gedeald. Het veiligheidsgevoel zou mede door donkere stukken in de wijk en negatieve gebeurtenissen gedaald zijn. Een doel is dan

ook om de donkere straten aan te pakken om het veiligheidsgevoel te bevorderen. Toch wordt de wijk ook positief beschreven. Volgens een wijkbewoner is de wijk "Levendig en je woont centraal in de zin van dat je alle voorzieningen bij de hand hebt. Ook is het divers, want er zijn verschillende culturen en leeftijden." In vergelijking met vroeger zijn er geen echte verenigingen meer in de wijk wat voor sociale binding zou zorgen volgens enkele wijkbewoners. Een doel is dan ook om meer animo voor verenigingen te krijgen. Dit geldt eveneens voor het wijkplatform. "Doordat we zo veel soorten of groeperingen mensen in de wijk hebben wonen, zet men zich niet snel in voor zo'n platform. Het is een beetje ieder voor zich en God voor ons allen." Daarnaast is een doel dat het contact tussen de scholen en het wijkplatform wordt geoptimaliseerd. Er zijn verschillende mogelijkheden tot ontmoeting. Voorbeelden zijn: het buurthuis, de Roetsj, Casa Mama, de Brand-taverne, het winkelcentrum en het parkje bij de flats.

Verleden en toekomst

Er is ook gesproken over de historie en toekomst van de wijk. Eén van de veranderingen die een inwoner aanhaalde was: "Dat de basisschool gesloten werd en dat iedereen naar Hoogveld moest. Ik denk dat dat een grote impact heeft gehad. Ook is er verandering met betrekking tot het uiterlijk van de wijk. "Woningen en flats zijn gerenoveerd en ze zijn een flat aan het afbreken." "Vervolgens zijn er nieuwe delen gebouwd en oude huizen levensduurbestendig gemaakt." Ook is er veel te doen over afval in de wijk, "Vroeger kwamen ze vanuit de gemeente de vuilniszakken en grofvuil op halen. Nu moet je naar het milieupark. Maar veel personen kwakken hun grofvuil bij de containers bij de flats neer." Enkele bewoners hebben aangegeven dat ze zouden willen dat de gemeente meer initiatief neemt in het aanpakken omtrent de uitstraling. "Kinderen konden vroeger op straat spelen. Dat is nu bijna niet meer mogelijk, de straten staan vol met auto's en ze kachelen wat af door de straten." Daarnaast wordt er gesproken over meldmoeheid en te hoge verwachtingen onder inwoners in de wijk wat betreft het optreden van de politie. Er is al langere tijd problematiek door de jeugd in de wijk meent één inwoner: "ze veroorzaken daar overlast door oudere mensen van de fiets te duwen, inbreken, spullen jatten en rotzooi maken." Ook geven enkele bewoners aan dat er meer te doen zou moeten zijn in de wijk.

10/Limbrichterveld Zuid

In Limbrichterveld-Zuid zijn door de jaren heen verschillende scholen gevestigd. Daardoor komt er meer jeugd in deze vergrijsde wijk, maar deze jeugd brengt ook overlast met zich mee. Een van de ontmoetingsplekken van de jeugd is het winkelcentrum: een fijne ontmoetingsplek en centraal cluster van voorzieningen voor alle wijkbewoners. De betrokkenheid van de wijkbewoners verschilt. De meerderheid van de bewoners mist binding met en betrokkenheid bij de wijk. De mate waarop criminaliteit, overlast en veiligheid worden ervaren verschilt eveneens per wijkbewoner. De wijkbewoners vinden het jammer dat het onderscheid tussen Noord en Zuid door Het Groene Net is ontstaan. Hierbij wordt de Tunnelstraat gezien als tussengrens.

Hechting aan de wijk

Er zijn meerdere scholen binnen de wijk, namelijk Trevianum, het Vista College en Da Capo. Logischerwijs komen hier, onder normale omstandigheden, veel jongeren samen. De wijkbewoners ervaren hierdoor verschillende vormen van overlast, onder andere verkeersoverlast door de drukte en rondzwervend afval. Vooral tijdens de begin- en eindtijden van de scholen proberen de wijkbewoners dit gebied te vermijden in verband met de drukte.

Binnen de wijk hebben jongeren meerdere hangplekken waar zij samenkomen. De jongerenwerker heeft regelmatig contact met deze groepen jongeren. Wijkbewoners

gaven aan dat, volgens hen, deze jongeren onder andere zorgen voor zwerfafval en dat er met regelmaat drugs gebruikt en gehandeld wordt. Dit zorgt ervoor dat er ook 's avonds veel mensen van buiten de wijk naar Limbrichterveld-Zuid komen. Hangplekken zijn onder andere "het veldje", parkeerplaatsen en de PI Sittard.

'Het winkelcentrum is een hot-spot voor de schoolgaande jeugd'. Het winkelcentrum ligt weliswaar in Noord, maar is een belangrijke plek binnen Limbrichterveld. Wijkbewoners benoemen dat het fijn is dat er een centrale plek is, die eveneens centraal ligt binnen de wijk, waar zij hun dagelijkse boodschappen kunnen halen. Het winkelcentrum wordt ervaren als een ontmoetingsplek binnen de wijk.

Sociale verbinding

De geïnterviewden spraken over teruggetrokkenheid van de buurtbewoners als het gaat om actief deelnemen binnen de wijk. "Wat ik merk, is dat iedereen heel erg op zichzelf is." Wijkbewoners weten vaak niet wie er in hun straat woont. Men kent en spreekt elkaar niet. Activiteiten in de buurt vanuit de wijkbewoners worden niet meer bijgewoond. Echter biedt het buurtcentrum verschillende activiteiten aan waar mensen wel naartoe trekken. Dit zijn vooral oudere dames in de avonduren.

Uit gesprekken met meerdere wijkbewoners bleek dat de wijkbewoners een steeds passievere houding aannemen. Waar wijkbewoners vroeger betrokken waren met de wijk, is dat nu niet meer het geval. De geïnterviewde wijkbewoners gaven tevens aan dat er een duidelijk verschil is in wijkbewoners die wél betrokken zijn en die niet betrokken zijn met de wijk.

Sommige wijkbewoners ervaren criminaliteit. Vooral inbraken en drugscriminaliteit werden benoemd, waaronder overlast van drugsdealers en één schietpartij. "Als iedereen wat meer oplettend was zouden we ook wat meer misdaad en criminaliteit kunnen oplossen". Ondanks deze criminele activiteiten in de wijk, hebben de meeste geïnterviewde wijkbewoners aangegeven zich niet onveilig te voelen.

De wijkagent is erg betrokken bij de wijk en heeft veel contact met de bewoners, maar merkt dat zij bang zijn om misdaden te melden. Ze vrezen vooral geen anonieme melding te kunnen maken, terwijl dit volgens de wijkagent wel kan. Sinds deze wijkagent er is merken de buurtbewoners ook dat de criminaliteit beter wordt aangepakt.

Verleden en toekomst

Wijkbewoners die langer in de wijk wonen hebben een verandering gezien in de wijk, vooral toen er steeds meer scholen en bedrijven kwamen. De meeste wijkbewoners zijn niet blij met deze verandering en hebben geen behoefte aan de overlast die het

voor hen meebrengt. Een aantal bewoners zag echter ook kansen voor de toekomst ontstaan met de komst van de scholen, zo zou de jeugd bijvoorbeeld een actieve bijdrage kunnen leveren aan de wijk. Ook zorgt meer jeugd voor vernieuwing, vermindert het vergrijzing en komen jong en oud samen om van elkaar te kunnen leren.

Een andere verandering die bewoners hebben gemerkt is de scheiding tussen Limbrichterveld-Noord en Limbrichterveld-Zuid. "Pas vanaf het moment dat men bezig is gegaan met het project Het Groene Net en van het gas af, toen werd het opeens Noord en Zuid en nu heb je dus verdeling. Laat de wijk nou gewoon hoe het is. Limbrichterveld is Limbrichterveld en niet Noord of Zuid."

11. Munstergeleen

³De inwoners van Munstergeleen vertellen dat onder de inwoners zelf een grote cohesie heerst. Voor het merendeel van de respondenten is het centrum een belangrijke plek waar ze elkaar ontmoeten. Het centrum bevat namelijk alle voorzieningen die nodig zijn om een draagbaar leven te leiden. Doordat Munstergeleen vroeger een eigen gemeente was en nu een zelfstandig dorp, merk je dat de inwoners het liefst binnen het dorp participeren zover dat mogelijk is. Dat de inwoners zich hechten aan hun dorp uit zich door de grote hoeveelheid verenigingen die Munstergeleen rijk is; zo is er een grote carnavalsvereniging, scouting, voetbalclub etc.

Ze zijn trots op hun dorp en stralen dit ook uit naar de buitenwereld, zo is Munstergeleen het enige dorp in de buurt dat een andere carnavalsvlag heeft. De meeste evenementen die in Munstergeleen worden georganiseerd, worden door veel mensen uit het dorp bezocht.

Wat betreft het sociaal weefsel is Munstergeleen een sociaal dorp. Er is sprake van sociale cohesie en over het algemeen kent iedereen elkaar. Dit kan leiden tot sociale controle. Wanneer er iets opvallends gebeurt kan dit al snel het hele dorp rond gaan. Dit kan ervaren worden als een inbreuk op privacy. Hiernaast zorgt de sociale cohesie

³ Rijnders, F. (z.d.). Liliana inrichting [Foto]. Geraadpleegd op 27 januari 2021, van <https://nl.pinterest.com/pin/550494754446505287/>

voor veiligheid. De inwoners nemen door deze intensieve relaties ook initiatieven, waaronder het wijkplatform en de buurtpreventie.

Het wijkplatform richt zich op het verbeteren en/of vergroten van de leefbaarheid in Munstergeleen. De buurtpreventie waarborgt de veiligheid in het dorp. Volgens inwoners zijn er naast deze veiligheid verschillende factoren die belemmerend zijn. Een van deze factoren is dat er voertuigen met een te hoge snelheid rijden in bepaalde straten. In combinatie met het feit dat er geen zebrapaden te vinden zijn, is dit een gevaar voor voetgangers. Daarnaast zijn de stoepen van oudsher smal gebouwd, dit belemmert vooral de veiligheid van oudere inwoners.

De bevolkingssamenstelling in Munstergeleen bestaat vooral uit oudere mensen; er is sprake van vergrijzing. Dit komt mede doordat mensen tegenwoordig langer leven en generaties van verschillende families in het dorp blijven wonen. Aan de andere kant wordt er ook aandacht gegeven aan verjonging. Munstergeleen heeft alle voorzieningen, dit maakt het aantrekkelijk voor jonge gezinnen.

Als we kijken naar hoe de inwoners van Munstergeleen terugkijken op de geschiedenis van het dorp, vormt het samenvoegen van Munstergeleen bij de gemeente Sittard-Geleen geen belangrijke factor. Een aantal inwoners waren liever een zelfstandige, kleine gemeente gebleven. Door deze samenvoeging zijn de huizenprijzen in Munstergeleen gestegen. De samenvoeging van de woningbouwvereniging van Munstergeleen met die van de gemeente Sittard-Geleen zou daar een oorzaak van zijn. Een andere ontwikkeling die een rol heeft gespeeld in het dorp is de samenvoeging van de twee basisscholen in Munstergeleen. Verder zijn er een aantal restaurants in Munstergeleen gekomen, dit ervaren de inwoners als een goede ontwikkeling voor het dorp. Ook is er vroeger een klooster in Munstergeleen afgebrand. Dit is toen gerenoveerd tot een brasserie. Inwoners zijn blij met het vernieuwde Abshoven, omdat het een trekpleister is in het dorp. Hier ontmoeten de inwoners elkaar en hier komen ook mensen van buiten het dorp naartoe.

Als we gaan kijken naar hoe de inwoners de toekomst van Munstergeleen zien, hopen ze dat er meer starterswoningen komen, zodat er ook meer jonge mensen naar het dorp kunnen komen. Het dorp is namelijk wel aantrekkelijk voor jonge gezinnen, zoals eerder benoemd, maar de inwoners gaven aan dat de woningen in Munstergeleen vaak te duur zijn voor starters en dat er weinig huurwoningen zijn.

Het restaurantje in het oude klooster
(Tripadvisor, 2021)

Verder vinden de inwoners vooral het behoud van wat er nu aanwezig is in het dorp belangrijk voor de toekomst.

We zagen dat de respondenten veel sociale cohesie ervaren in Munstergeleen. Zij vinden dat ook belangrijk. De evenementen en de voorzieningen in het dorp worden door de respondenten belangrijk gevonden en dit zorgt er ook voor dat Munstergeleen zelfstandig is. Hier zijn de inwoners trots op. Voor de respondenten betekent het dorp een thuis waar ze op de mede-inwoners kunnen rekenen. Hieronder komen de inwoners zelf aan het woord.

Hechting aan de wijk

"Ja ze zeggen altijd wijk, het is een dorp, hè." "Munstergeleen is een dorp dat nog zelfstandig is, het heeft eigenlijk alles: dokters, fysio, bakker een supermarkt, de slager is helaas gestopt. We hebben een gemeenschapshuis, er zijn nog enkele kroegen. Tegenwoordig is er een Griek, er is een Italiaan, we hebben een paar frituren. Diverse kappers." "En het is gewoon, ja, wat ik zei, het is het dorps-gevoel."

"Ig dink ein van de meest recente dinger, woar mit halloween. (...). Iedereen deeg de veurgevels versieren met halloweenachtige dinger um toch n bietje, mit name noe mit corona men niks koosj organiseren, woar dat n heel leuk initiatief en doa haet heel Munster-Gelaen waal aan mit gedoan, (...). Noe hubbe ze n soort geliek initiatief mit de Kerst. Noe hubbe ze MunSTER-Gelaen en noe vroege ze jederein um get van n ster of iets anders in de trans van Kerst op te hangen, wat licht geeft."

Ondanks de verschillende initiatieven in het dorp, waardoor de samenhang versterkt wordt, vinden er toch botsingen plaats tussen verschillende groepen inwoners door vernielingen en overlast in de fysieke buurt door de hangjongeren.

"(...) voor mij zijn dat geen hangjongeren. Wij hebben vroeger ook gespeeld op de straat overal, dus ik vind dat hun ook die ruimte moeten krijgen om dat te kunnen doen." "In Munstergeleen zelf hebben we afgelopen jaar veel jeugdoverlast gehad, niet eens jeugd van het dorp zelf maar jeugd van buitenaf. (...). En dat gaf geluidsoverlast. Afvaloverlast. En in de zomer hebben we veel vernielingen gehad door jeugd bij de school en de voetbalclub."

Sociale verbinding

"Iedereen kent elkaar ook een beetje en let ook een beetje op elkaar, dus dat maakt het ook veilig." "Als je eens een keer te laat thuiskomt van je werk, dat de buurvrouw dan toevallig je kindje heeft opgevangen. Dat maakt het wel, ja, dat heb ik hier heel erg prettig ervaren. Sommige mensen vinden dat vervelend, dat sociale controle en dat er opgelet wordt de hele tijd." "We hebben ook een WhatsApp groep mochten er

noodsituaties zijn, dan is dit een persoon die je kan bellen uit Munstergeleen. (...) Als je dan een nummer hebt en we hebben er last van en er is iemand, die de preventie 's nachts kan houden dan is dat natuurlijk wel prettig."

"Je merkt wel dat als je lid bent van een vereniging of een club dat je wel echt heel veel mensen leert kennen en snel gewoon bekend wordt in de buurt en dat je gewoon bijna het hele dorp kent." "(...) Als je buurman rijk is, ben je zelf ook rijk. Snap je wat ik daar mee bedoel? Als je zorgt dat dat allemaal blijft bestaan [de verenigingen], voel je je rijk, zorg dat je buurman rijk is dan is de hele omgeving rijk."

"Er zijn altijd mensen die bellen of die maken contact, ik noem ze altijd sleutelfiguren in de wijk."

"Ja ik moet eerlijk zijn, er zijn wel veel oude mensen in Munstergeleen." "(...) Heeft vergrijzing dan te maken met het feit dat hier jongeren weggaan? Ja, ook. Maar ik denk dat vergrijzing te maken heeft met het feit dat de oudere mensen tegenwoordig echt lang leven en oud worden hè."

In tegenstelling tot de vergrijzing hebben een aantal respondenten aangegeven dat er verjonging is in het dorp. "Wat je ziet is dat mensen die overlijden die huizen worden gekocht door jonge mensen, krijgen kinderen. Dus we hebben juist enorme verjonging in de praktijk."

Verleden en toekomst

"De grootste [ontwikkeling] is wel toen Munstergeleen bij de gemeente Sittard-Geleen kwam. Ik had het liever zoals vroeger, dus de kleine zelfstandige gemeente."

Er zijn ook een aantal ontwikkelingen wat betreft de voorzieningen geweest. "Ja man, toen die restaurants kwamen! Prachtig. Goeie ontwikkeling. Ik meen het echt oprecht." "(...) ik denk dat de grootste verandering die echt iedereen heeft gemerkt, is gewoon dat de basisschool gewoon naar een volledig andere locatie is gegaan, echt gewoon helemaal nieuw is gebouwd. Dat is echt de grootste verandering." "(...) [op de plek van het klooster] ligt nu zo'n restaurantje en een of ander bedrijf maar dat is, vroeger was dat een klooster geloof ik, en dat is toen afgebrand, en dat is dan een bekende plek voor mensen die al langer in Munstergeleen wonen."

In de toekomst zouden de respondenten meer starterswoningen willen zien. "Ja nou, dat er meer starterswoningen moeten komen voor de jeugd of goedkope huurhuizen zodat de jeugd wel kan komen wonen." "Misschien wel als we naar de toekomst kijken, dat wanneer er nieuwbouw komt dat dit starterswoningen worden. Dit bespreken we ook met de gemeente. Voor de toekomst is dit namelijk heel belangrijk, aangezien de huizen veel al particulier zijn en echt niet te betalen voor starters."

12. Overhoven Hei

“Overhoven is een gemêleerde wijk, een wijk die niet in een keer uit de grond is gekomen. Vroeger had je de straat Overhoven met een oude historische kern, die eeuwen teruggaat. Zo zie je dat er telkens historische uitbreidingen hebben plaatsgevonden. Dat is ook wel de charme dat het een wijk met historie is. Je ziet dat zich in de loop van de tijd allerlei ontwikkelingen hebben voorgedaan.”

Een van deze ontwikkelingen is bijvoorbeeld het ontstaan van de basisschool. We hebben ondervonden dat de basisschool een belangrijke plek is om kinderen in de wijk samen te brengen en dat meerdere verenigingen samenwerken met de basisschool. “Ik zie dat veel ouders betrokken zijn bij de school, ongeacht sociale status. Ouders willen graag meewerken. De oudervereniging helpt er bijvoorbeeld aan mee de school te versieren voor Sinterklaas of Kerst.” “Ook Leif en leid zoekt contact met de school, ze willen wat betekenen voor de school en inwoners van Overhoven.”

Leif en leid is een stichting in Overhoven die de sociale cohesie bevordert in de wijk. Er werken meerdere vrijwilligers en de stichting is opgezet door wijkbewoners zelf. Wij vinden dit een mooi initiatief om de mensen weer dichterbij elkaar te brengen. “We proberen zoveel mogelijk mensen erbij te betrekken zodat zij ook weer anderen gaan betrekken, zodat iedereen mee kan doen.” “En dat is dan ook in samenwerking met verschillende verenigingen hier in Overhoven, dat maakt ook het gevoel van samen iets doen - dat is toch hartstikke fijn.” Ondanks de saamhorigheid die we tussen de

verenigingen zagen, verandert het beeld een beetje als we met de burgers praten. Namelijk dat de saamhorigheid er nog wel is, maar dat het een stuk minder is ten opzichte van vroeger. Meerdere respondenten hopen wel dat deze saamhorigheid terugkomt. Een aantal respondenten daarentegen vindt de huidige situatie rondom saamhorigheid goed zoals het is.

Hechting aan de wijk

Uit verschillende gesprekken met wijkbewoners is gebleken dat de kerk een belangrijke rol inneemt in de wijk, ongeacht of de bewoners erheen gaan, ze gelovig zijn of welk geloof ze hebben. Dit vinden wij erg modern van de kerk dat iedereen er welkom is. Dit hebben we nergens eerder gezien en vinden deze keuze van de kerk heel toepasselijk in de tijd van tegenwoordig, waarbij inclusie centraal staat. Dit bevestigt een professional: "Dit is een hele moderne kerk die zich richt op alle mensen en niet alleen op katholieke mensen, daar werk ik dus heel prettig mee samen". "De kerk. Dat ligt heel dicht bij mijn hart. Ik zit ook bij het kerkbestuur." "De kerk is denk ik wel een belangrijke plek voor bepaalde mensen. Er zijn veel mensen die op zondag naar de kerk gaan, ik persoonlijk niet."

Iets wat niet zo lekker zit bij de bewoners is het gemeenschapshuis 'Het Kaar'. Volgens wijkbewoners gaat het gemeenschapshuis erg achteruit en is er niet meer veel te doen. Een andere wijkbewoner geeft het volgende aan over het Kaar: "Er is een gemeenschapshuis in de wijk en in hoeverre het activiteiten aanbod daar echt op jongeren is afgestemd vraag ik me af." Dit wordt erg jammer gevonden. Hier ligt wel potentie, wijkbewoners gaan hier graag heen: "Het gemeenschapshuis daar kom ik graag maar dat is nu gesloten door corona." vooral de oudere respondenten ervaren dit als een gemis.

Andere belangrijke plekken in de wijk die men belangrijk vindt: zijn de voetbalclub en de speeltuinen:

"Wat ik wel weet is dat de kinderen veel gebruik maken van de sportclubs. Bijvoorbeeld de voetbalclub, deze vinden ze een belangrijke plek. Ook de speeltuinen in de buurt." De voetbalclub is niet alleen belangrijk voor de kinderen in de wijk maar ook voor vele andere wijkbewoners in Overhoven. "Ik denk dat de voetbalclub voor mij toch wel het allerbelangrijkste is, want als dat er niet zou zijn, dan zou het wel een andere wijk zijn."

Tenslotte worden de voorzieningen zoals de bakker en slager door de bewoners erg geapprecieerd. "Verderop de straat ligt een bakker en een slager, dat is toch wel heel prettig, om dichtbij te hebben." Er zijn ook plekken in de wijk die door sommige respondenten niet als prettig worden ervaren. "Bij de Petrus- en Paulusstraat voel ik me minder prettig." "De Philipsstraat, de Paulusstraat en Petrusstraat daar durft mijn

partner 's avonds niet alleen over straat te lopen." Echter hebben wij niet gesproken met bewoners uit deze straten en hebben we hun visie en verhaal niet gehoord.

Ondanks dat er in de wijk Overhoven een aantal punten zijn om de leefbaarheid te verbeteren willen de bewoners die wij gesproken hebben zich wel inzetten om deze punten te verwezenlijken, omdat het een fijne wijk is om in te wonen.

Sociale verbinding

Meerdere bewoners haalden het contact in de buurt aan. "Het is niet dat we super veel contact hebben met ander wijkbewoners, maar wel gewoon in de straat met mijn burens en overburen. Het is alleen niet zoals in een dorp." "Het is wel van belang dat je daar een goede relatie mee hebt. Je hoeft niet altijd bij elkaar over de vloer te komen, maar een goede verstandhouding in de buurt is wel belangrijk."

Iets dat enkele respondenten missen in Overhoven is dat er niet echt iets is voor jongeren, ze kunnen niet echt ergens samenkomen. "Als je de jeugd ziet in de wijk dan denk je toch dat er iets zoals een clublokaal moet zijn of iets waar ze samen kunnen komen. De jongeren kunnen nergens meer gewoon met elkaar praten." Een jongere respondent vertelt: "Het enige wat ik dan weet aan voorzieningen in de buurt is die kerk, de school en dat speeltuintje. Maar ik denk niet dat jongeren van mijn leeftijd, naar de speeltuin gaan of naar die school." Dit is ook iets wat wij hebben teruggezien toen wij in de wijk liepen, er is nergens een ontmoetingsplek voor de jeugd. We vinden het wel een mooie gedachte van de wijk dat ze een ontmoetingsplek voor de jeugd willen realiseren en dat meerdere respondenten de jeugd als positief ervaren. Sommige respondenten opperen ideeën over een ontmoetingsplek. "Een klein winkeltje bijvoorbeeld waar je ook nog kan zitten, is een voorbeeld dat een jongere bewoner van Overhoven gaf."

De geïnterviewde professional gaf aan dat iedereen bereid is om te helpen, dit wordt met name ook zichtbaar in deze coronatijd. Wij krijgen de indruk dat Overhoven een wijk is waar veel wijkbewoners mee willen helpen en mee willen denken. Dit komt ook nu in deze tijd van corona tot uiting. "Ja, dat is nu ook gebleken met corona, dat mensen bereid zijn iets voor elkaar te doen."

Verleden en toekomst

"Overhoven is een gemêleerde wijk. Een wijk die niet in één keer uit de grond is gestampt. Vroeger had je de straat Overhoven met een oude historische kern, die eeuwen teruggaat. Je ziet in de loop van de tijd dat zich er allerlei ontwikkelingen hebben voorgedaan. Bijvoorbeeld de aanleg van het industrieterrein Sittard-Noord en vroeger het Philips bedrijf in de wijk. Er zijn ook enkele witte woningen gebouwd in de

wijk. Zo zie je dat er telkens historische uitbreidingen hebben plaatsgevonden. Zo heeft de wijk zijn huidige vorm gekregen. Het is geen Vinex-wijk, waar de wijk in een keer uit de grond is gekomen. Dat is ook wel de charme dat het een wijk met historie is."

Gedurende de jaren is er veel veranderd in de wijk, dit geven bewoners dan ook aan. "Vroeger - en dan heb ik het echt over toen mijn zoon kind was - was het veel meer als nu." "Het is bij ons bekend dat we in een krimpgebied zijn. Dat is niet alleen hier in Overhoven het geval maar in heel Zuid-Limburg, zoals jullie misschien ook weten. Er is weinig jeugd en de jeugd die er is vertrekt naar andere steden, omdat het daar aantrekkelijker is en er meer andere jonge mensen wonen"

De wijk heeft volgens enkele bewoners die wij spraken veel veranderingen ondergaan "Mijn toekomst hier in Overhoven... Ik hoop dat ik hier lang kan blijven wonen." Enkelen hopen dat de saamhorigheid van weleer snel terug komt: "Ik hoop erop dat de saamhorigheid heel vlug weer terugkomt. Dat ligt natuurlijk aan de corona. Dus ik hoop eerlijk gezegd dat 2021 een heel ander jaar wordt. Dat we dit jaar maar heel vlug moeten vergeten." Gezamenlijke evenementen kunnen hier een rol bij spelen: "De Kennedy-mars of iets anders wat ons samenbrengt, dan denk ik dat we weer heel vlug een mooi Overhoven terug gaan krijgen."

13. Overhoven Kasteel

Overhoven is een wijk gelegen in de gemeente Sittard-Geleen. Er wonen vooral ouderen, maar er komen de laatste jaren steeds meer starters en jongeren bij. Verder wonen er verschillende gezinnen in de wijk. Overhoven heeft een basisschool en een kinderopvang, die goed staan aangeschreven in de wijk.

De jongeren in de wijk zeggen dat er weinig voor hen georganiseerd wordt. De laatste jaren neemt de cohesie binnen de wijk sterk af. 'Vroeger stond bij iedereen de deur gewoon open en kon je binnenlopen. Tegenwoordig is dat al niet meer'. De mensen in de wijk zijn nu vooral op zichzelf en weten vaak niet bij wie ze in de straat wonen. Verschillende bewoners geven aan dat er een aantal voorzieningen zijn in de wijk, waar ze erg blij mee zijn. Denk hierbij aan een medisch centrum met een tandarts, apotheek, huisarts, maar ook een bakker en slager. Bewoners zouden het ook fijn vinden als er bijvoorbeeld een supermarkt en pinautomaat in de buurt zou liggen. De mensen die dit aangeven hebben meestal geen auto of mogelijkheid om zich te vervoeren. Voor mensen die slecht ter been zijn, is het moeilijk om helemaal naar het centrum te lopen.

Er wordt ook door verschillende mensen aangegeven dat er "witte huizen" aanwezig zijn in de wijk, dit zijn noodwoningen (duplexwoningen). Er wordt door verschillende bewoners geklaagd over de overlast en het uiterlijk van de woningen. Deze witte huizen staan aan de ene kant van Overhoven, terwijl aan de andere kant van

Overhoven vooral nette huizen staan. Overhoven is opgedeeld in 2 stukken en dit is merkbaar in de wijk. Buiten de problemen met de voorzieningen en het contact, is er ook sprake van veel criminaliteit in de wijk. Het dealen en geringe betrokkenheid van de wijkagent zijn problemen die door bewoners genoemd worden. Er wordt vooral gedeald in de buurt van de kerk en basisschool. Dit geeft een onveilig gevoel bij verschillende bewoners, ze vinden het hierdoor niet fijn om 's avonds alleen over straat te lopen.

Ondanks de problemen die de wijk ervaart, is er een organisatie die toch voor positieve dingen zorgt in de wijk. Deze organisatie is Leif en Leid en is opgericht in 2016. Leif en Leid probeert de sociale cohesie te versterken en bewoners te verbinden. Zelfs tijdens COVID-19 worden er acties georganiseerd door Leif en Leid. Er werden pakketten geleverd bij mensen die het hard nodig hebben, er werden ook tijdens Sinterklaas chocoladeletters uitgedeeld. Bewoners geven aan hier erg dankbaar voor te zijn. Vanuit Leif en Leid werd aangegeven dat veel mensen in eerste instantie niet wisten wat deze organisatie precies deed. Door deze acties en de bekendmaking op Social Media weten mensen beter wat Leif en Leid precies doet.

Hechting aan de wijk

De respondenten vinden het prettig om hier te wonen; op loopafstand van het centrum, maar toch een 'rustige buurt'. 'Je hebt hier niet de lasten van een stad. Je hebt niet de herrie, het geruis, de drukte'. Ook de aanwezigheid van buurtvereniging 'Leif en leid' blijft niet onopgemerkt. Deze zet zich in voor de mensen in de buurt die hulp nodig hebben, en ook het aanzien van de buurt zelf. (Bed en breakfast, z.d.) Zo organiseren zij verschillende buurtfeesten en hebben zij verschillende inzamelingsacties gedurende het jaar. Ook deelden zij bijvoorbeeld verschillende voedselpakketten uit aan mensen uit de buurt, en hebben ze het Mariahof op laten knappen door onder andere de aanleg van een nieuwe Jeu de boules-baan en diverse zitgelegenheden. Dit is een populaire ontmoetingsplek onder de ouderen van de buurt. Verder zijn de ouderen vaak in het gemeenschapshuis te vinden; een populaire plek voor mensen uit de wijk om samen te komen. Hier vinden buurtfeesten plaats en komen ouderen vaak samen om een avond te kaarten. De jonge kinderen zijn vaak te vinden in de speeltuin. Jeugd is vaak te vinden rond de keutelbeek, het voetbalveld of op hangplekken in de buurt. Echter geven zij wel aan dat ze vinden dat er voor hun weinig georganiseerd wordt.

Zwerfafval, drugsdeals en 'de witte woningen'/duplexwoningen maken de wijk minder aantrekkelijk voor bewoners. 'De witte huizen' zijn oude noodwoningen die de wijk min of meer in tweeën deelt. 'Je ziet dat die van die kant komt, en wie van de andere kant komt'. Bewoners spreken veel over overlast en het aanzien van de woningen. Via een woonconsulente van ZoWonen hoorden we dat deze woningen ook een opknabbeurt konden gebruiken. Verder gaf deze aan dat dit sloopwoningen waren en dat er verder

niet meer in geïnvesteed zou worden. Tot slot nog de voorzieningen. De mensen uit onze gesprekken geven aan tevreden te zijn over het huidige aanbod qua voorzieningen. Er ontbreekt nog wel een pinautomaat en een buurtsuper. Voor die dingen zijn de inwoners genoodzaakt om een wandeling te maken richting het centrum.

Sociale verbinding

Het gevoel van saamhorigheid speelt op dit moment weinig tot niet; er is weinig cohesie in de wijk. Het contact met burens is minimaal. Als er iemand hulp nodig heeft, heeft ieder wel zijn eigen contacten daarvoor. Dus indien nodig ontstaat er toch wel sociaal contact. De gemeente en zorgprofessionals hopen deze saamhorigheid toch uiteindelijk te kunnen verbeteren. Vroeger was dit er wel meer. 'Sommige hebben wel contact, maar ik moet zeggen stukken minder. Vroeger waren deze huizen allemaal van de woningcorporatie, maar dat is niet meer'. 'Dat waar wij denken waar mensen behoefte aan hebben om samen te komen, is in deze wijk opvallend genoeg niet aan de orde. Ik kan daar de vinger niet opleggen'.

Er worden allemaal activiteiten georganiseerd door Leif en Leid. De kerk helpt hierin ook mee. Dit is ook om de saamhorigheid en cohesie te verbeteren in de wijk. Dit kan ook zorgen voor een bevordering in het burenccontact. Er zijn al jarenlang straatfeesten. Ook is er een optocht met carnaval, dit regelt de carnavalsorganisatie. Gelderhof regelt vooral de activiteiten voor de ouderen. Leif en Leid heeft een Jeu de Boules-baan aangelegd. Hier maken zij vooral in de zomer gebruik van met mensen uit de wijk. 'Dat de mensen een beetje oog voor elkaar hebben, en ook aandacht voor elkaar'. Dit willen zij ook nastreven met Leif en Leid. Zodat er meer cohesie komt. Ook streven naar samenwerking met andere organisaties zoals judo, school, kerk, carnavalsvereniging. 'Ook leefbaarheid vind ik belangrijk'. (Leif en Leid Overhoven, 2021)

De criminaliteit is in bepaalde mate wel aanwezig in de wijk. Hier wordt alleen weinig over gesproken. Men noemt dit ook wel 'verborgen criminaliteit'. Er worden weinig meldingen van overlast gedaan omdat mensen zich nergens mee willen bemoeien en problemen willen vermijden. Er zijn wel twee toezichthouders in de wijk. Zij houden alles in de gaten. 'Wanneer een wijk gesloten is en dat is ze, dan willen ze ook geen bemoeienis van derden'.

Verleden en toekomst

In Overhoven is de bevolkingssamenstelling aan het veranderen. Er komen steeds meer jongeren wonen, vooral starters. Ouderen die er wonen, wonen er vaak al sinds kleins af aan. 'Ik woon er nu al 42 jaar. Ik woon nog steeds in hetzelfde huis, natuurlijk zijn er wel dingen veranderd in het huis maar ik woon er nog steeds'. Doordat er

allemaal nieuwe mensen komen wonen, neemt de cohesie binnen de wijk af. Vroeger was dit veel meer, mensen kenden elkaar toen onderling. De mensen kennen elkaar nu eigenlijk niet echt en hebben er naar eigen zeggen ook geen behoefte aan. 'Ja dat ligt meer aan ons, maar het zijn mensen die hier al lang wonen en wij zijn meer van: "Fijn dat de burens de pakketjes aannemen omdat we allebei ook fulltime werken'.

Mensen zijn niet betrokken met elkaar, vooral het ene deel van Overhoven met het andere deel. (Overgang grote weg). 'Ik vind het wel zonde dat ik soms in de avond niet alleen durf te komen. Het is toch mijn wijk waar ik woon zeg maar. Dus dat vind ik wel jammer. En ik denk dat dat op hele makkelijke manieren opgelost kan worden, door toch die mensen er meer bij te betrekken.' Er worden buurtfeesten gegeven om de mensen met elkaar te betrekken, bijvoorbeeld straatfeesten. Ook doet de organisatie Leif en Leid de moeite om de cohesie te bevorderen. Nu tijdens de coronaperiode doen ze extra de moeite om er voor de mensen te zijn. Vroeger was dit er niet, vrijwilligers hebben dit opgericht. Dit willen ze ook graag in de toekomst zo blijven doen. Ook is er veel meer drugsoverlast in de wijk dan vroeger. 'Dat is een dealadres, die plek. En de gemeente moet niet doen of ze het niet weten, want dat weten ze wel.' Hier willen bewoners graag verandering in zien. 'Wijkagenten kwamen vroeger om een praatje te maken. En dan hielden ze de boel in de gaten. Dat missen we nu wel'. Naast overlast van drugs is er ook overlast van hardrijdende mensen en van zwerfafval. 'Als ik bijvoorbeeld naar de glashak loop dan denk ik: "wat een toringzooi". Overal wordt afval gedumpt.' (Ons mooie Overhoven (Euvcrhaove), 2021).

Literatuurlijst

- Bed-en-Breakfast.nl (z.d.). Centrum Sittard. Geraadpleegd op 21 januari 2021, van <https://www.beden-breakfast.nl/locaties/centrum-sittard>
- Leif en Leid Overhoven (2021). Activiteiten kalender 2021. Geraadpleegd op 21 januari 2021, van www.leifenleid.nl/announcement/445-2/
- Ons mooie Overhoven (Euvcrhaove) (2021). Achterwijk in wording?! Het fatsoen is blijkbaar ver te zoeken..... Wat een top voorbeeld voor onze kinderen!!! Geraadpleegd op 13 januari 2021, <https://www.facebook.com/photo?fbid=191671327180146&set=pcb.3390832724373180>

